Vysoká škola ekonomická v Praze

Diplomová práce

2018 Bc. Štěpán Ficík

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta podnikohospodářská

Studijní obor: Podniková ekonomika a management

Název diplomové práce:

Analýza korporátních konkurzů v České republice

Autor diplomové práce: Bc. Štěpán Ficík

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jaroslav Schönfeld, Ph.D.

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma
„*Analýza korporátních konkurzů v České republice*“
vypracoval/a samostatně s využitím literatury a informací,
na něž odkazuji.

V Praze dne 6. května 2018 Podpis

Poděkování

Rád bych zde poděkoval vedoucímu mé práce Ing. Jaroslavu Schönfeldovi, Ph.D. za cenné rady a profesionální přístup, stejně tak jako za to, že mi téma insolvencí představil a pomohl mi se pro toto téma náležitě nadchnout. Taktéž patří poděkování mé rodině a mým blízkým za podporu čas během celého studia.

Název diplomové práce:

Analýza korporátních konkurzů v České republice

Abstrakt:

Hlavním cílem této práce, kromě představení právní úpravy definující proces insolvenčního řízení řešeného konkurzem dle *Zákona č. 182/2006 Sb o úpadku a způsobech jeho řešení, v pozdějších znění pozdějších předpisů* je též představení zkoumaného vzorku korporátních konkurzů z pohledu vybraných ekonomických a neekonomických faktorů. Zkoumaný vzorek je složen z 21 společností dle velikosti jejich obratu, které se nacházeli v databázi insolvenčních řízeních řešeným konkurzem mezi 1.1.2008 a 1.9.2017. Mezi hlavní zkoumané oblasti patří časový průběh insolvenčního řízení, struktura věřitelů a jejich pohledávek, proces zpeněžení majetkové podstaty a jeho způsoby, míra uspokojení jednotlivých skupin věřitelů a odměna insolvenčního správce. Výsledky tohoto výzkumu jsou komparovány na již proběhlé studie ze stejné oblasti a zároveň jsou z těchto dat analyzované hlavní faktory mající vliv na úspěšnost insolvenčního řízení.

Klíčová slova:

Insolvenční zákon, Konkurz, Dlužník, Věřitel, Pohledávky

Title of the Master's thesis:

Analysis of corporate bankruptcies in the Czech republic

Abstrakt:

The main objective of this Master's thesis is, in addition to the introduction of a legal regulation defining the insolvency proceeding in bankruptcy proceedings under Act No. 182/2006 Coll. On Bankruptcy and Methods of its Resolution, is also the presentation of a sample of corporate bankruptcies in terms of selected economic and non-economic factors. The examined sample is composed of 21 companies according to the size of their turnover, which were found in the database of insolvency proceedings between the 1st January 2008 and 1 September 2017. The main areas investigated include the time course of insolvency proceedings, the structure of creditors and their claims, the process of asset monetization and its methods, the degree of satisfaction of individual groups of creditors and the remuneration of the insolvency trustee. The results of this research are compared to the already conducted studies from the same field of expertise and at the same time the main factors influencing the success of the insolvency proceedings are analyzed.

Klíčová slova:

Insolvency Law, Bankruptcy, Debtor, Creditor, Receivables

Seznam použitých zkratek

InsZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (**insolvenční zákon**)
ObčZ	zákon č. 40/1964 Sb., **občanský zákoník**
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., **obchodní zákoník**
ZIS	zákon č.312/2006 Sb., **o insolvenčních správcích**

Obsah

ÚVOD 5

1 TEORETICKO-METODOLOGICKÁ ČÁST 7

1.1 Insolvenční zákon 7
1.1.1 Zásady insolvenčního řízení 7
1.1.2 Subjekty insolvenčního řízení 7

1.2 Průběh insolvenčního řízení 7
1.2.1 Podmínka zahájení insolvenčního řízení – zjištění úpadku 9
1.2.2 Insolvenční návrh 10
1.2.3 Zahájení insolvenčního řízení a jeho účinky 10
1.2.4 Zahájení řízení ohledně nemajetného dlužníka 12
1.2.5 Soudní moratorium 12
1.2.6 Projednání úpadku a rozhodnutí o něm 12
1.2.7 Uplatňování pohledávek a postavení věřitelů 13
1.2.8 Majetková podstata 15

1.3 Způsob řešení úpadku 16
1.3.1 Reorganizace 16

1.4 Konkurz 17
1.4.1 Přímé prohlášení konkurzu 18
1.4.2 Konverze z reorganizačního řízení na konkurz 18
1.4.3 Provoz a správa dlužníkova podniku 19
1.4.4 Zpeněžení majetku 20
1.4.5 Uspokojení pohledávek 21
1.4.6 Ukončení řízení 22
1.4.7 Zrušení konkurzu 23

2 PRAKTICKÁ ČÁST 24

2.1 Metodika výzkumu 24

2.2 Výsledky výzkumu 24
2.2.1 Sledovaný vzorek 24
2.2.2 Časový průběh insolvenčního řízení 26
2.2.3 Struktura věřitelů a jejich pohledávek 28
2.2.4 Způsob zpeněžení majetkové podstaty a výtěžek konkurzního řízení 32
2.2.5 Míra uspokojení věřitelů 37
2.2.6 Odměna insolvenčního správce 38

2.3 Analýza hlavních vlivů na úspěšnost konkurzního řízení 41
2.3.1 Vliv délky insolvenčního řízení na míru uspokojení věřitelů 41
2.3.2 Vliv počtu věřitelé na časový průběh insolvenčního řízení 43

2.4 Komparace výstupů práce v kontextu již proběhlých studií z oblasti konkurzního řízení úpadku podniku 44
2.4.1 Časový průběh insolvenčního řízení 45
2.4.2 Struktura věřitelů a pohledávek 45
2.4.3 Uspokojení věřitelů 46

2.5 Hlavní výstupy výzkumu 47
2.5.1 Shrnutí výsledků výzkumu 47
2.5.2 Závěrečná komparace výsledků výzkumu 49

3 ZÁVĚR 50

POUŽITÁ LITERATURA 52

SEZNAM TABULEK 54

SEZNAM GRAFŮ 55

SEZNAM OBRÁZKŮ 56

PŘÍLOHA: CELKOVÉ VÝSLEDKY VÝZKUMU 57

Úvod

Dle nedávno zveřejněné zprávy Světové banky nazvané *„Doing Business 2018 – Reforming to Create jobs*“ je Česká republika na 30. místě, co se týče snadnosti podnikání, resp. absence překážek bránícím v podnikání a dokonce na 25. místě v případě řešení insolvencí fyzických a právnických osob. Oproti roku 2008 je to zlepšení o 26 příček v případě snadnosti podnikání a v případě řešení insolvencí zlepšení dokonce o 83 příček, kdy v roce 2008 se Česká republika nacházela na nelichotivém 108 místě z 178 sledovaných států světa.

Toto razantní zlepšení lze s jistou mírou jistoty přisuzovat tomu, že v roce 2008 nabyl účinnosti nově přijatý „*Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení*“, který nahradil několikrát novelizovaný, přesto nepřehledný zákon „*Zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání*“. Mezi hlavní změny tohoto zákona patřily způsoby řešení úpadku a lepší postavení věřitelů v insolvenčním řízení. Existuje hned několik způsobů řešení úpadku firem, mezi něž patří reorganizace, konkurz a nepatrný konkurz. Zatímco v případě konkurzu se v insolvenčním řízení jedná o subjekty, jejichž majetek není natolik významný, aby se realizoval celý proces konkurzu, v případě reorganizace je naopak majetek dlužníka natolik významný, že by byla škoda takový podnik rozprodávat a ukončovat jeho provoz. Poslední možností je pak stav, kdy je majetek dlužníka sice významný, ale s dalším provozem podniku se buďto nepočítá nebo se sice provoz podniku zachová, pouze ale za cílem prodat podniku jako celek a z výtěžku uspokojit pohledávky věřitelů.

Konkurz je tedy druh insolvenční řízení, při kterém se zpeněžení majetková podstata dlužníka a přihlášené pohledávky věřitelů v tomto insolvenčním řízení se uspokojí poměrové z čistého výtěžku zpeněžení, tj. z rozdílu příjmů z majetkové podstaty a výdajů na pohledávky za majetkovou podstatou. Není však neobvyklá situace, že část pohledávek není ani z části uspokojena a jak plyne z výsledků této práce, v mnoha případech nejsou pohledávky uspokojeny vůbec. Cílem konkurzu je tedy likvidace dlužníkova podniku, resp. v případě sanačního konkurzu se provoz podniku zachová, ale jen s cílem prodat podnik jako celek. Firma zaniká, ale podnik provozuje dál někdo jiný

Konkurzní řízení začíná momentem rozhodnutí o prohlášení konkurzu zveřejněného v insolvenčním rejstříku. Tímto prohlášením získává insolvenční správce dlužníka oprávnění nakládat s jeho majetkovou podstatou, tedy insolvenční správce nastupuje na místo dlužníka jako zaměstnavatel, akcionář, zajišťuje chod dlužníkova podniku, vede účetnictví a podobně. Dlužník by se pak od okamžiku prohlášení konkurzu měl zdržet nakládání s majetkovou podstatou, jinak riskuje že jeho úkony nebudou vůči věřitelům účinné.

Jak už z názvu této diplomové práce vyplývá, bude se zabývat insolvenčním řízením řešeným konkurzem u korporátních firem v České republice, tj. firem s velmi významným obratem před prohlášením jejich úpadku. Hlavní inspirací pro psaní této diplomové práce byla semestrální práce s názvem *„Insolvence řešené konkurzem“* v rámci předmětu Transformace a restrukturalizace podniku vyučované na Fakultě podnikohospodářské Ing. Jaroslavem Schönfledem, Ph.D.. Tato semestrální práce mne nadchla pro téma insolvencí, zejména při zjištění, že za každým dlužníkem, proti kterému je vedeno insolvenční řízení, stojí velmi zajímavý příběh a já se tak nemohl dočkat, až tyto příběhy budu odkrývat.

Díky ochotě organizace Creditreform pracuji v této diplomové práci s aktuálními daty, aktualizovanými k 1.7.2017 a oproti semestrální práci jdu do daleko větší hloubky ve

zkoumání průběhu insolvenčního řízení, struktuře věřitelů a jejich pohledávek, i co do uspokojení těchto pohledávek. Předmětem této práce jsou pak konkurzní insolvenční řízení u korporátních firem, čímž se žádná z mnou dohledaných studií nezabývala a tato práce by tak mohla být cenným přínosem pro odborníky z oblasti insolvencí, stejně tak jako pro širokou veřejnost. Vyšší výpovědní hodnotu oproti semestrální práci by taktéž měly zajistit dodatečné analýzy možných vlivů na úspěšnost konkurzního řízení, stejně jako následná komparace mých výsledků s již proběhlými studiemi.

Cílem této práce je tedy kromě teoretického představení celého procesu konkurzního řízení dle české insolvenčního práva taktéž jeho reálné zobrazení pomocí výstupu dat ze skutečného měření autora této práce, analýza vlivů na úspěšnost insolvenčního řízení a komparace výsledků na již proběhlé studie. Předmětem výzkumu jsou insolvenční řízení řešená konkurzem od počátku roku 2008 do 1.9.2017, řazená sestupně dle výše obratu před zjištěným úpadkem, z čehož bylo nakonec vybráno celkem 21 společností s různými charakteristikami. Mezi hlavní zkoumané charakteristiky insolvenčního řízení u těchto společností patří uplynulá doba mezi podáním insolvenčního návrhu a rozhodnutím o úpadku, doba trvání celého insolvenčního řízení, struktura věřitelů a jejich pohledávek, výtěžek zpeněžení konkurzů, způsob zpeněžení majetkové podstaty, odměna insolvenčního správce a v neposlední řadě míra uspokojení jednotlivých skupin věřitelů, dle čehož se dá měřit úspěšnost celého insolvenčního řízení. V rámci analýzy vlivu na úspěšnost insolvenčního řízení je pak zkoumán vliv délky insolvenčního řízení na uspokojení jednotlivých skupin věřitelů a vliv počtu věřitelů na délku insolvenčního řízení. V rámci komparace výsledků práce je pak využito výsledků studie autorů Schönfelda, Smrčky, Kislingerové a Erlitze.

Struktura této diplomové práce je rozdělena do čtyř částí, a to sice úvod, teoretická část, praktická část a závěr. V úvodu je představena zejména všeobecná problematika insolvenčního řízení a cíle této diplomové práce. Teoretická část se skládá z představení základních teoretických pojmů souvisejících s insolvenčním řízením, kde je kladen větší důraz na přiblížení problematiky konkurzu. Praktická část pak obsahuje zejména vlastní výzkum, analýzu vlivů na úspěšnost insolvenčního řízení řešeného konkurzem a komparace výsledků autorova výzkumu na již proběhlé studie ze stejné oblasti.

V práci se vychází z dat uveřejněných na internetovém portále Ministerstva spravedlivosti www.justice.cz. Většina údajů je přebíraná z údajů obsažených v insolvenčním rejstříku, kde se vycházelo hlavně z insolvenčních návrhů, konečných zpráv a seznamu pohledávek dlužníků. Díky těmto zdrojům, které jsou řízeny Ministerstvem spravedlivosti, se dají získaná data považovat za relevantní a důvěryhodné.

1 Teoreticko-metodologická část

V této části práce bude věnována pozornost základnímu teoretickému vymezení týkajícího se úpadkového řízení řešeného konkurzem. V této části je pak popsán hlavně postup celého insolvenčního řízení, včetně jeho zásad, a je kladen důraz zejména na insolvenční řízení řešené konkurzem tak, aby byla teoreticko-metodologická část co nejrelevantnější k zadanému tématu této diplomové práce.

1.1 Insolvenční zákon

1.1.1 Zásady insolvenčního řízení

V §5 InsZ jsou popsané zásady upravující insolvenční řízení:

a) insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů;

b) věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti;

c) nestanoví-li tento zákon jinak, nelze práva věřitele nabytá v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení omezit rozhodnutím insolvenčního soudu ani postupem insolvenčního správce;

d) věřitelé jsou povinni zdržet se jednání, směřujícího k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon.

1.1.2 Subjekty insolvenčního řízení

Celá Hlava II InsZ se věnuje této problematice, kde dle § 9 tohoto zákona patří mezi hlavní procesní subjekty:

a) insolvenční soud,
b) dlužník,
c) věřitelé, kteří uplatňují svá práva vůči dlužníku
d) insolvenční správce, popřípadě další správce,
e) státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo do incidenčního sporu, a
f) likvidátor dlužníka

Dle § 14 InsZ jsou účastníky insolvenčního řízení dlužník a věřitelé, kteří uplatňují své právo vůči dlužníkovi. V incidenčních sporech jsou pak účastníky žalobce a žalovaný, není-li stanoveno jinak. Problematice insolvenčních správců se pak věnuje Díl 2 Hlavy II InsZ, kde konkrétně § 21 praví, že se při ustanovování insolvenčního správce vybírá ze seznamu insolvenčních správců vedeným Ministerstvem spravedlnosti. Jejich činnost je pak také regulována dle InsZ.

1.2 Průběh insolvenčního řízení

Dle Schönfelda (2018, str. 217) je cílem insolvenčního řízení dosáhnutí majetkového uspořádání dlužníka a jeho věřitelů, a to nejlépe sanačním způsobem, což

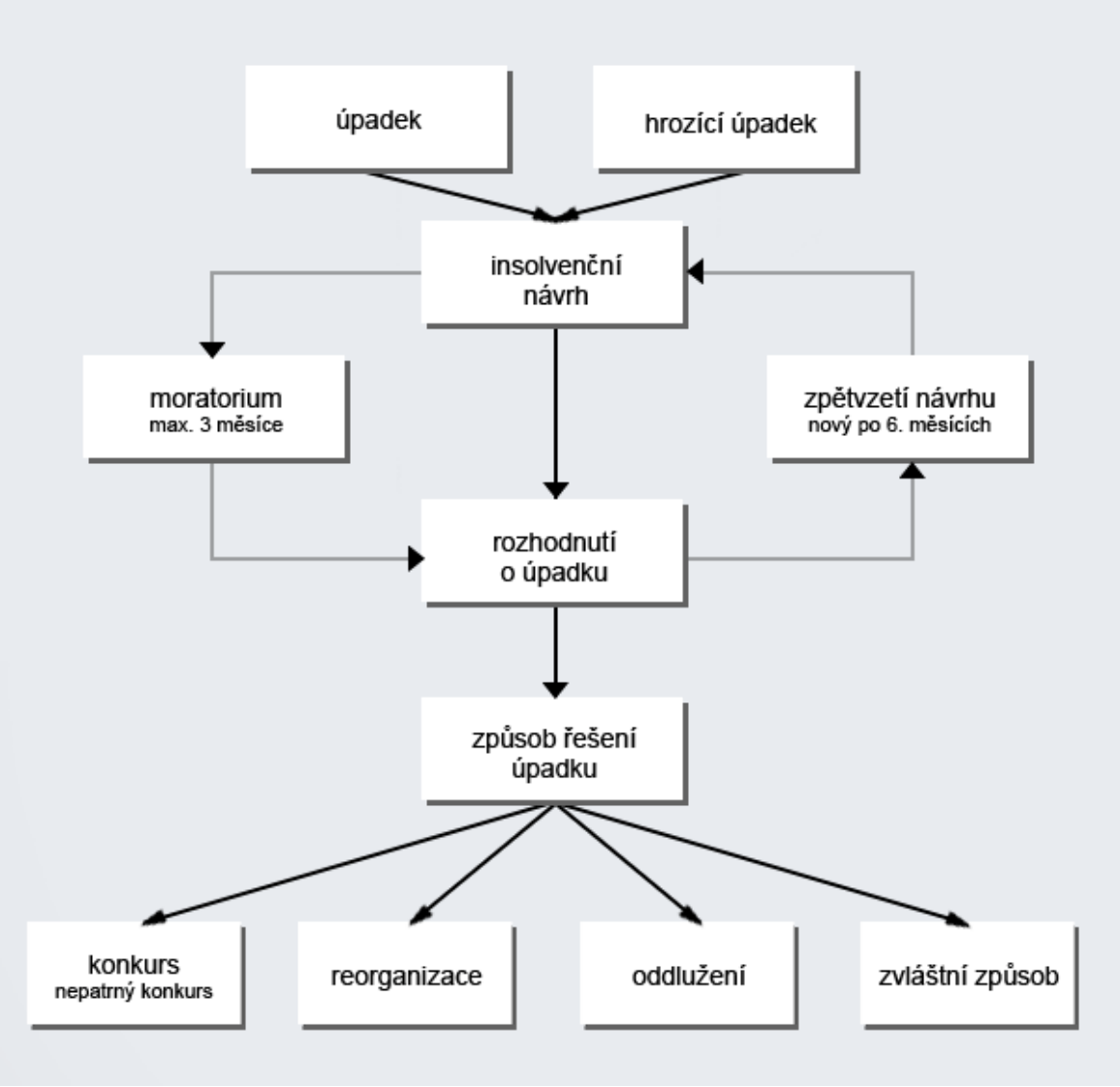
znamená překonání jeho krize nebo realizace rychlé a hospodárné likvidace dlužníka. Insolvenční řízení se dá rozdělit do celkem tří fází (Schönfeld, 2018, str. 220), a to sice:

a) Fáze první (fáze návrhovací a zjišťovací): Ta se dá časově vymezit od momentu podání insolvenčního navrhu u příslušeného insolvenčního soudu až po vydání rozhodnutí o zjištění úpadku tímto soudem. V této fázi se insolvenční soud zabývá tím, zda je dlužník v úpadku, tedy jestli je schopen plnit své splatné závazky či zda je předlužený.
b) Fáze druhá (fáze, při které je rozhodnuto o způsobu řešení úpadku): Tato fáze je vymezena rozhodnutím o zjištění úpadku a souběžným následným rozhodnutím o způsobu řešení úpadku. V případě, že tak ještě neučinili, přihlašují věřitelé své pohledávky v průběhu této fáze a zároveň rozhodfují, jakým způsobem bude insolvence podniku řešena. Během této fáze se koná veřejné přezkumné jednání za účelem přezkoumání všech přihlášených pohledávek věřitelů dlužníka. V průběhu přezkumného jednání jsou insolvenční správce, dlužník a přihlášení věřitelé oprávněni popírat pravost, výši a pořadí přihlášených pohledávek. V případě, že není pohledávka popřena, je považována za zjištěnou. Po přezkumném jednání následuje zpravidla schůze věřitelů, kde věřitelé diskutují a hlasováním rozhodují o způsobu řešení úpadku, o složení věřitelského výboru a v případě nespokojenosti s insolvenčním správcem o jeho odvolání a návazném jmenování správce nového, případně o dalších bodech podle programu schůze předem stanoveného soudem. Volba řešení úpadku je ve většině případů v moci věřitelů, avšak ve zjevných případech může soud o způsobu řešení úpadku rozhodnout souběžně s prohlášením úpadku. Tím není v podstatě vyloučeno, že by se věřitelé nemohli zasadit i o jiné řešení úpadku, takový postup je však již relativně obtížný.
c) Fáze třetí (fáze realizační a ukončovací): Tuto fázi lze časově vymezit od momentu rozhodnutí o způsobu řešení úpadku podniku až po ukončení samotného insolvenčního řízení. V této fázi dochází buď:
    a. K zpeněžení majetkové podstaty dlužníka insolvenčním správcem a následnému rozdělení čistého výtěžku ze zpeněžení mezi věřitele, pokud se jedná o konkurz, nebo
    b. K sestavení, schválení a provedení reorganizačního plánu, tedy se jedná o reorganizaci

Po zveřejnění konečné zprávy je insolvenční řízení ukončeno, resp. je zde ještě prostor pro případné námitky proti konečné zprávě a žádost o její opravu. Řízení ukončeno taktéž po naplnění reorganizačního plánu zveřejněného v zprávě o jeho naplnění. V případě konkurzů, kdy insolvenční správce nemůže nalézt a tím pádem ani zpeněžit majetek dlužníka, je řízení ukončení zrušením konkurzu pro nedostatek majetku dlužníka (§ 344 InsZ).

Celý průběh insolvenčního řízení lze pak znázornit pomocí následujícího obrázku, který bude detailněji rozebrán v následujících kapitolách:

Obrázek 1: Průběh insolvenčního řízení

Zdroj: Průběh insolvenčního řízení, (2017, 31 January). [obrázek]. [vid. 2018-05-05]. Dostupné z :http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/insolvence-upadek-a-zpusoby-jeho-reseni-ppbi-51182.html#!&chapter=2

1.2.1 Podmínka zahájení insolvenčního řízení – zjištění úpadku

Insolvenční řízení lze oprávněně zahájit pouze v případě dlužníka, který se nachází v úpadku. Jedinou výjimku tvoří případ, kdy dlužník může podat insolvenční návrh i z důvodu tzv. hrozícího úpadku, viz. § 97 odst. 2 InsZ. Úpadkem rozumíme stav, při kterém má dlužník více než jednoho věřitele a zároveň není schopen splácet své peněžité závazky. Rozlišují se dva druhy úpadku, a to sice úpadek z důvodu platební neschopnosti a úpadek z důvodu předlužení.

Platební neschopností, odborně nazývanou jako *liquidity test*, se rozumí situace, kdy má dlužník více věřitelů, peněžité závazky 30 dnů po splatnosti, které zároveň není schopen plnit. První kritérium, tedy pluralita věřitelů, je možno objektivně ověřit pomocí dokumentů, případně odkazem na věřiteli známé a ověřitelné skutečnosti. Druhé kritérium, tedy prodlení u závazků delší než 30 dnů, se objektivně prokazuje taktéž pomocí dokumentů, smluvní dokumentace, účetních dokladů a dalších. Třetí kritérium, tedy

neschopnost plnit závazky v prodlení delším než 30 dnů, je dle Schönfelda (2018, str. 207) už podstatně těžší prokázat, jelikož se jedná o důkaz schopnosti, respektive vyloučení schopnosti splácení. Zatímco pro první a druhé kritérium lze nalézt podporu v rámci právní konstrukce, třetí kritérium je částečně formulováno jako ekonomická podmínka. Toto kritérium pomáhají osvědčit domněnky stanovené v § 3 odst. 2 InsZ, kde se má za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky v případě, že:

a) Zastavil platby podstatné části svých penežitých závazků,
b) Neplní peněžité závazky po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti
c) U některé ze splatných peněžitých pohledávek není možné dosáhnout uspokojení vůči dlužníkovi výkonem rozhodnutí nebo exekucí.

V případě domněnky dle písmene b) se jedná o stav, kdy je věřiteli, jehož pohledávka je více než 3 měsíce po splatnosti, dán jistý komfort, že v případě podání insolvenční návrhu nebude takový návrh zamítnut.

O předlužení, odborně nazývané jako *balance test*, se jedná tehdy, kdy má dlužník více věřitelů a souhrn jeho splatných i nesplatných závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Jak uvádí Schönfeld (2009, str. 8), závazky úpadce jsou vyjádřeny nominálně, tedy v tržních a nikoli účetních hodnotách. Pokud se však u dlužníka dá očekávat pozitivní vývoj do budoucna, o předlužení se nejedná. Díky tomu se tak do předlužení nedostanou např. nově vzniklé společnosti podnikající v počátku na poskytnutý úvěr.

Hrozícím úpadkem je pak v § 3 odst. 4 InsZ popsána situace dlužníka, který má závazky, u kterých se v momentě splatnosti očekává, že je nebude schopný včas a řádně plnit. Samotný dlužník musí posoudit, zda se v takové situaci nachází, jelikož k tomu má sám nejlépe dostupné informace. V případě hrozícího úpadku má pak dlužník možnost vyhlásit sám na sebe insolvenční návrh. Dle Richtera (2008, str. 202) je cílem umožnit dlužníkovi zahájit insolvenční řízení dříve, než se dlužník díky nepříznivé finanční situaci dostane do stavu skutečného úpadku.

1.2.2 Insolvenční návrh

Insolvenční návrh musí splňovat krom obecný náležitostí podání, které jsou blíže specifikované v § 42 odst. 4 občanského soudního řádu, také hlavně označení insolvenčního navrhovatele a označení dlužníka, kterého se tento návrh týká, případně označeních jejich zástupců. Obecné náležitosti insolvenčního návrhu by se daly pak shrnout následovně:

a) Obecné náležitosti specifikované v § 42 odst. 4 občanského soudního řádu
b) Označení subjektů navrhovatele a dlužníka, kde se u fyzické osoby jedná o jméno, příjmení, bydliště a v případě podnikatelů i identifikační číslo. U
c) Rozhodující náležitosti, které osvědčují úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek

Z insolvenčního návrhu musí být tedy patrno, čeho se navrhovatel domáhá a zároveň musí být tento návrh podložen skutečnostmi prokazujícími úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka.

1.2.3 Zahájení insolvenčního řízení a jeho účinky

Jak již bylo zmíněno v kapitole 1.2.1, insolvenční řízení lze zahájit pouze v případě, že se dlužník nachází v úpadku, případně hrozícího úpadku. Insolvenční řízení je zahájeno dnem doručení návrhu věcně příslušnému soudu. Účinky insolvenčního řízení nastávají

okamžikem zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku a nestanoví-li zákon u některého ze způsobů řešení úpadku jinak, trvají tyto účinky až do skončení insolvenčního řízení. Cílem těchto účinků je zajistit majetek dlužníka takovým způsobem, díky kterému bude umožněno co nejefektivněji řešit dlužníkův úpadek. Se zahájením insolvenčního řízení se pak spojují tyto účinky:

a) Pohledávky a jiná práva související s majetkovou podstatou se uplatňují přihláškou, nikoli žalobou.
b) Uplatnění práva na uspokojení, týkající se majetku ve vlastnictví dlužníka či majetku náležijícího do majetkové podstaty, lze uplatnit a nabýt pouze za podmínek stanovených InsZ.
c) Výkon rozhodnutí či exekucí postihující majetek dlužníka nebo majetek náležící do jeho majetkové podstaty, lze nařídit nebo zahájit, nelze jej však provést)

Oprávnění uplatnit své pohledávky přihláškou mají věřitelé dlužníka v momentě zahájení insolvenčního řízení, a to i v případě, že ještě nebyla insolvenčním soudem zveřejněna výzva k podávání přihlášek.

Nerozhodne-li insolvenční soud jinak, dlužník je povinen zdržet se nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet, od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení. Toto omezení se netýká úkonů nutných:

a) ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy, jako je např. § 6 odst. 1 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.
b) k provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření
c) k odvrácení hrozící škody
d) k plnění zákonné vyživovací povinnosti
e) ke splnění procesních sankcí
f) k uspokojování pohledávek za majetkovou podstatou (§ 168 InsZ) a pohledávek jim postavených na roveň (§ 169 InsZ); tyto pohledávky se uspokojují v termínech splatnosti, je-li to podle stavu majetkové podstaty možné.

Je-li nutné zabránit ještě před vydáním rozhodnutí o úpadku změnám v rozsahu majetkové podstaty tak, aby nebyli poškozeni věřitelé, insolvenční soud může i bez návrhu nařídit předběžné opatření, kterým bude dlužníkovi uložena povinnost nenakládat s určitými věcmi nebo právy náležejícími do jeho majetkové podstaty, případně bude rozhodnuto, že dlužník může nakládat s majetkovou podstatou nebo její částí pouze se souhlasem předběžného správce. Předběžného správce ustanoví insolvenční soud v případě, kdy je nařízeno předběžné opatření, kterým omezena možnost dlužníka nakládat s majetkovou podstatou v širším rozsahu, než je uvedeno v § 111 InsZ.

Pokud není insolvenčním soudem stanoveno jinak, stává se tento předběžný správce po rozhodnutí o úpadku insolvenčním správcem s plnou působností. Ustanoví-li však insolvenční soudcem insolvenčním správcem jinou osobu, předběžný správce má povinnost podat insolvenčnímu správci veškeré informace o své dosavadní činnosti, včetně předání všech výsledků této činnost, jakož i doklady, které má k dispozici a poskytnout potřebnou součinnost.

1.2.4 Zahájení řízení ohledně nemajetného dlužníka

Pouze v případech, kdy je dlužníkem soudem zrušená obchodní společnost, existuje dle § 144 možnost zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku dlužníka. Cílem tohoto zúžení, na dle Richtera (2008, str. 228) *de facto* „mrtvé“ společnosti, je odstranění perverzní motivace, kterou může u osobo kontrolujících dlužníka pravidlo typu § 12a odst. 4 ZKV vytvářet. InsZ z toho důvodu vymezuje konstrukci, dle které nelze až na výjimky uvedené v § 144 InsZ insolvenční návrh zamítnout pro nedostatečný majetek dlužníka. Pouze v případě, že se v konkurzním řízení ukáže majetek dlužníka jako zcela nedostačující pro uspokojení věřitelů, rozhodne insolvenční soud o zrušení konkurzu. V tomto případě je odměna insolvenčního správce hrazena státem.

1.2.5 Soudní moratorium

Dlužník, s výjimkou právnické osoby v likvidaci, má právo podat návrh na vyhlášení moratoria ještě před zahájením insolvenčního řízení, případně v předem stanovené lhůtě po jeho zahájení. Dlužník je oprávněn podat návrh na vyhlášení moratoria před zahájením insolvenčního řízení nebo ve stanovené lhůtě po jeho zahájení. V průběhu moratoria, které vyhlašuje insolvenční soud nejdéle na dobu tří měsíců, resp. se souhlasem věřitelů a soudu (§ 119 Insz) čtyř měsíců, nelze vydat rozhodnutí o úpadku. Dlužníkovi je tak dána možnost vyrovnat se se svými věřiteli ještě před proběhnutím celého insolvenčního řízení.

Cílem soudního moratoria není dát možnost dlužníkovi uniknout kontrole věřitelů, ale naopak slouží k jeho ochraně, k vyjednávání s hlavními věřiteli o řešení úpadku, případně hrozícího úpadku, před nespolupracujícími věřiteli, kteří se mohou snažit pomocí individuálního přístupu či zahájení formálního insolvenčního řízení, domoci vyššího uspokojení svých pohledávek (Richter, 2008, str. 227)

1.2.6 Projednání úpadku a rozhodnutí o něm

V případě, kdy je osvědčením nebo dokazováním zjištěn úpadek, případně hrozící úpadek dlužníka, vydá insolvenční soud rozhodnutí o úpadku. Toto rozhodnutí musí obsahovat:

a) Výrok o zjištění úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka
b) Výrok, jimž se ustanoví insolvenční správce
c) Údaj o tom, kdy nastává účinnost rozhodnutí o úpadku
d) Výzva na věřitele, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, tak učinili ve stanovené lhůtě nepřekračující dobu dvou měsíců, společně s poučením o následcích zmeškání této lhůty
e) Výzvu na věřitele, aby insolvenčnímu správci neprodleně sdělili, jaká zajišťovací práva uplatní na dlužníkových věcech, právech, pohledávkách nebo jiných majetkových hodnotách společně s poučením o případné odpovědnosti za škodu při nesplnění včasného zápisu majetku nebo práv sloužících k zajištění majetku dlužníka
f) výrok, jímž se uloží dlužníkovi, který tak doposud neučinil, aby ve stanovené lhůtě sestavil a odevzdal insolvenčnímu správci seznamy svého majetku a závazků s uvedením svých dlužníků a věřitelů

Nejpozději v rozhodnutí o úpadku dlužníka ustanoví insolvenční soud osobu insolvenčního správce dle doporučení předsedy insolvenčního soudu, který bere na zřetel

osobu dlužníka a jeho majetkové poměry, pracovní vytížení, odbornou způsobilost správce a dosavadní průběh insolvenčního řízení (Kozák, Dadam a Pachl, 2016, str. 26)

V případě nespokojenosti věřitelů s osobou insolvenčního správce existuje možnost pro věřitele insolvenčního správce odvolat a ustanovit správce nového, a to sice na schůzi věřitelů následující co nejdříve po přezkumném jednání. V případě potřeby řešení problematiky vyžadující odbornou specializaci, může insolvenční soud ustanovit do řízení i zvláštního insolvenčního správce a upravit jeho vztah k insolvenčnímu správci.

Insolvenční správce má povinnost postupovat při výkonu své funkce svědomitě a s odbornou péčí, tedy je povinen vyvinou veškeré možné úsilí pro uspokojení věřitelů v co možná největší možné míře. Je povinen dát společnému zájmu věřitelů před zájmy vlastními i zájmy cizích osob. Insolvenční správce je odpovědný za veškeré škody nebo újmu, kterou věřitelům, dlužníkovi či třetím osobám způsobil tím, že při výkonu své funkce porušil povinnost postupovat s odbornou péčí.

1.2.7 Uplatňování pohledávek a postavení věřitelů

Pohledávky, které jsou součástí insolvenčního řízení, lze dle několika různých způsobů a kritérií. Druhům pohledávek a způsobům jejich uplatňování se konkrétněji věnují např. § 165 až § 172 InsZ, z kterých budeme v následující části práce hlavně vycházet.

Při zpeněžování majetkové podstaty a k tomu náležejícímu postavení věřitelů při uplatňování pohledávek můžeme vycházet z jednoduché rovnice z rozvahy, kdy jsou aktiva (*assets*, tj. majetek společnosti) financována buďto z vlastních zdrojů (*capital*) nebo z cizích zdrojů (*liabilities*).

$$A = L + C$$

Výrazem kapitál se v širším slova smyslu myslí celá pravá strana rozvahy, tedy dluhové a akciové financování podniku. Jak již plyne z názvu, dluhy jsou zdroje poskytnuté společnosti jakoukoliv formou úvěru jejími věřiteli. Vlastní kapitál je pak tvořen jednak zdroji, které společníci zaplatili za podíly na korporaci nebo v souvislosti s nimi, jednak nerozděleným ziskem vytvořeným kapitálovými zdroji v průběhu podnikání společnosti, jež se společníci rozhodli ponechat ve společnosti místo jeho vyplacení (Richter, 2008, str. 69)

Zatímco pro účetní bude nejpodstatnější právě rovnost aktiv se součtem vlastního a cizího kapitálu, pro potřeby insolvenčního řízení je nejpodstatnější pořadí pořadí znaků v rovnici za znaménkem „rovná se“, z kterého vyplývá pořadí uspokojování věřitelů, které lze vyjádřit upravenou rovnicí:

$$A_s + A = \left(L_s + L_g + L_j\right) + (C_p + C_c)$$

a) A_s – aktiva zatížená zajišťovacími právy
b) A – aktiva prostá zajišťovacích práv
c) L_s – zajištěný, případně seniorní dluh
d) L_g – obecný dluh
e) L_j – podřízení, případně juniorní dluh
f) C_p – prioritní akcie
g) C_c – kmenové akcie

Lze říct, že pravá strana rovnice představuje „frontu“ na majetek dlužníka, kdy pořadí ve frontě klesá s tím, jak čteme zleva doprava (Richter, 2008, str. 73). Jednotlivé

rozdělení věřitelů a jejich pořadí při uspokojování pohledávek bude rozvinuto v dalších kapitolách níže.

Zajištěné a nezajištěné pohledávky

Pro věřitele je z hlediska uspokojování jejich pohledávek v insolvenčním řízení klíčové, zda je jejich pohledávka dle InsZ považována za pohledávku zajištěnou či nezajištěnou. Pro zajištěné věřitele platí v rámci insolvenčního řízení mnohem lepší postavení než pro věřitelé nezajištěné.

InsZ definuje zajištěné věřitelé jako věřitele, jejichž pohledávky jsou zajištěny majetkem náležejícím do majetkové podstaty, a to sice zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy (§ 2 InsZ). V případě, kdy je více věřitelů zajištěných na témže aktivu A_S, platí pro pořadí jejich uspokojení přednost dle doby vzniku této pohledávky (§ 165 odst 2. ObčZ, § 167 odst. 1 věta druhá InsZ). Nezajištěný věřitel je pak tedy ten, který nemá svou pohledávku zajištěnou pomocí zástavy věci či práva z majetku dlužníka. Nezajištěná pohledávka může být vedena buďto jako obecný dluh (Lg), tedy nezajištěný nepodřízený dluh a juniorní dluh (Lj), tedy podřízený nezajištěný dluh.

Správné rozlišení věřitelů na zajištěné a nezajištěné je klíčové pro případné povolení žádosti o oddlužení, kde § 392 InsZ ukládá povinnost přiložit k návrhu o oddlužení písemný souhlas nezajištěného věřitele, který uzavřel s dlužníkem dohodu, že hodnota plnění, kterou při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % hodnoty jeho pohledávky.

Podmíněné a nepodmíněné pohledávky

Možnost přihlašování a uspokojování podmíněných pohledávek stanovuje § 173 odst. 3 InsZ. Rozlišení dvou druhů podmínek, podmínky odkládací a podmínky rozvazovací, pak stanoví § 36 ObčZ. Podmínka je odkládací v takovém případě, kdy na jejím splnění závisí, jestli právní následky nastanou. Podmínka je rozvazovací v případě, kdy na jejím splnění závisí, zda následky, které již nastaly, pominou.

Dle typu podmínky je pak potřeba posuzovat i pohledávku v insolvenčním řízení. S pohledávkami, jejichž zánik je vázán na rozvazovací podmínku, nebudou v insolvenčním spojeny větší problémy, jelikož ve chvíli uplatnění není o jejich existenci pochyb a po splnění rozvazovací podmínky zanikají, tedy přestávají býti předmětem insolvenčního řízení. Jelikož se po dobu, po kterou jsou tyto pohledávky předmětem insolvenčního řízení, jedná o pohledávky existující, InsZ neumožňuje věřitele z důvodu vázanosti jeho pohledávky na rozvazovací podmínku jakkoli omezit v jeho právech, zejména co se týká práv hlasovacích.

Druhou skupinou jsou pak pohledávky, jejichž vznik je buď ze smlouvy, nebo ze zákona vázán na splnění odkládací podmínky. Jedná se tedy o pohledávky, které mohou teprve v budoucnu vzniknout. Nejčastěji se bude jednat o pohledávky ustanovené v § 183 odst. 3 InsZ. Toto ustanovení tak reaguje na výjimku ze zásady blíže popsané v § 5 písm. d) InsZ, která jinak zakazuje věřitelům domáhat se uspokojení svých pohledávek mimo insolvenční řízení. Tato výjimka dává možnost domáhat se souběžně s insolvenčním řízení splnění pohledávky na třetí osobě, která je vlastníkem věci, majetkové hodnoty či práva, kterými je zajištěna pohledávka věřitele (Kotoučová, 2010, str. 402). V případě, kdy je pohledávka věřitele uspokojena třetí stranou, vznikne této třetí straně pohledávka za dlužníkem uspokojovaná v insolvenčním řízení. Jelikož InsZ v ust. § 136 odst. 3 a 4 stanovuje poměrně krátké lhůty, konkrétně 30 dní pro přihlášení pohledávky, existuje možnost nastání situace, kdy třetí osobě vznikne pohledávka až v momentě po uplynutí

lhůty pro podání přihlášek pohledávek, čímž přijde o možnost domáhání se uspokojení své pohledávky v rámci insolvenčního řízení. Z toho důvodu InsZ v § 183 odst. 3 zavádí možnost třetím osobám, které jsou vlastníky věcí, majetkových hodnot nebo práv, kterými je zajištěna pohledávka vůči dlužníkovi, přihlásit takovou pohledávku do insolvenčního řízení, a to za splnění dvou podmínek:

a) pohledávka bude uplatněna jako podmíněná,
b) stejnou pohledávku neuplatnil věřitel samotný.

Z takto uplatněných pohledávek plynou věřitelům pouze omezená práva a povinnosti, zejména při hlasování na schůzi věřitelů (Kozák, Dadam a Pachl, 2016, str. 63). Třetí se strana se stane „plnohodnotným" věřitelem až tehdy, kdy uspokojí pohledávku věřitele za dlužníkem z titulu poskytnutého zajištění. Plní-li spoludlužník nebo ručitel za dlužníka, kterého se týká insolvenční řízení, v němž věřitel předmětnou pohledávku uplatnil, vstoupí spoludlužník nebo ručitel do pohledávky věřitele v rozsahu, ve kterém plnil za dlužníka. (Kozák, Dadam a Pachl, 2016, str. 235).

Pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou

Pohledávky za majetkovou podstatou tvoří souhrn nároků vzniklých po zahájení insolvenčního řízení. Dle InsZ se mezi tyto pohledávky řadí i pohledávky, které vznikly po vyhlášení moratoria na návrh dlužníka, myšleno tedy ty pohledávky, které se před zahájením insolvenčního řízení vztahují právě na tohoto dlužníka. (Kozák, Dadam a Pachl, 2016, str. 216)

InsZ tuto skupinu pohledávek dělí na dvě skupiny:

a) pohledávky, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení nebo po vyhlášení moratoria, a
b) pohledávky, které vznikly po rozhodnutí o úpadku.

Kompletní přehled pohledávek za majetkovou podstatou je obsažen v § 168 odst. 1 a 2 InsZ. Obecně se jedná zejména o pohledávky, které nejčastěji vznikají v přímé souvislosti se správou a udržováním majetkové podstaty dlužníka, příp. v souvislosti s provozováním dlužníkova podniku. (Kotoučová, 2010, str. 367). Tyto pohledávky tedy slouží zejména k udržení či rozmnožení dlužníkova majetku, z čehož plyne jejich zvláštní postavení pro účely uplatňování a zejména uspokojování v insolvenčním řízení.

Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou jsou pohledávky obdobné povahy jako pohledávky za majetkovou podstatou, u kterých je zájem na jejich odlišném uplatňování a zejména uspokojování od pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení přihláškou. InsZ obsahuje v § 169 odst. 1 oproti ZKV širší katalog pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou. Nově mezi ně zařazuje téměř všechny pracovněprávní nároky, dále pohledávky na náhradu škody způsobené na zdraví, pohledávky státu za mzdové nároky, které proplatil podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, v písmenu f) pohledávky z bezdůvodného obohacení vzniklé z důvodu vynaložení nákladů na zhodnocení majetkové podstaty a v písmenu g) zvláštní pohledávky související se zavedením institutu moratoria (Schelleová, 2006, str. 139).

1.2.8 Majetková podstata

Majetkovou podstatou se rozumí majetek dlužníka, který vlastnil v době zahájení insolvenčního řízení (v případě dlužnického návrhu) nebo v době vydání rozhodnutí o

úpadku dlužníka (věřitelský návrh) a z něhož lze tedy uspokojit věřitele dlužníka. Patří sem i dlužníkovy spoluvlastnické podíly na majetku a majetek, který tvoří společné jmění manželů (v případě vyhlášení konkurzu pak dochází k zániku společného jmění manželů a k jeho vypořádání). Do majetkové podstaty náleží i v případě zaměstnání dlužníka zabavitelná část jeho mzdy. Nepatří zde majetek, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Může sem spadat i majetek třetích osob, kdy dlužník tento majetek původně vlastnil a převedl jej na třetí osobu úkonem, který byl v průběhu insolvenčního řízení označen rozhodnutím soudu za neúčinný. (Maršíková, 2011, str. 16) Více se této problematice věnuje § 205 až 208 InsZ. Majetek může být také z majetkové podstaty vyloučen nebo vyňat podle § 225 až 227 InsZ.

Soupis majetkové podstaty: Jedná se o úřední listinu, kde se zapisuje majetek náležející do majetkové podstaty. Jakmile je tento soupis sepsán, nakládá se s majetkem pouze způsobem, jak je definováno v InsZ. Na žádost insolvenčního správce je dlužník povinen podle § 221 InsZ potvrdit písemně úplnost a správnost soupisu, případně uvést, kde a v čem spatřuje soupis neúplný či nesprávný.

Ocenění majetkové podstaty může být provedeno buď insolvenčním správcem nebo znalcem. Insolvenční správce vychází z údajů v účetnictví dlužníka a z dalších mu dostupných informací. Ocenění musí být v souladu s platnými právními předpisy, neprojevuje se do účetnictví dlužníka. Znalec ocení majetek na základě:

a) ustanovení insolvenčním správcem – kdy o to požádá věřitelský výbor, jedná se o obtížně ocenitelný majetek, jedná se o věc či pohledávku za majetkovou hodnotou, k níž je uplatněno právo ze zajištění, podnik, jeho část nebo majetková podstata má být zpeněžena jedinou smlouvou (podle § 290 InsZ),
b) rozhodnutí insolvenčního soudu – v případě řešení úpadku reorganizací, kdy schůze věřitelů rozhodne o řešení úpadku konkurzem a o zpeněžení majetkové podstaty jedinou smlouvou (podle § 290 InsZ),
c) určení schůzí věřitelů a ustanovením insolvenčním soudem – schůze věřitelů rozhodne o řešení úpadku reorganizací nebo konkurzem se zpeněžením majetkové podstaty jednou smlouvou (podle § 290 InsZ).

Nakládání s majetkovou podstatou je plně objasněno v § 228 InsZ. Obecně lze říci, že se jedná o jakékoliv právní úkony související s majetkem a právy z nich vyplývající.

1.3 Způsob řešení úpadku

Úpadek dlužníka může být řešen hned několika způsoby, avšak v případě obchodní korporace může být řešen pouze buďto konkurzem, nepatrným konkurzem nebo reorganizací. Konkurz je z těchto způsobů ten častější, ovšem pro další pokračování korporace nikoliv příznivější. Oddlužení, jakožto způsob řešení úpadku není pro korporaci přípustný (§ 389 InsZ). Od svého zahájení tak směřuje insolvenční řízení k jednomu cíli, společnému všem účastníkům řízení, a to vyřešení úpadku dlužníka, spolu s co nejvyšším a zásadně poměrným uspokojením věřitelů. Oddlužení ani nepatrný konkurs vzhledem k jejich nepoužitelnosti při řešení úpadku korporací, zde detailněji rozebírat nebudeme.

1.3.1 Reorganizace

Jedná se o postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkova podniku, zajištěné opatřeními k ozdravění hospodaření tohoto podniku podle

soudem chváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů. Reorganizace není přípustná pro právnickou osobu v likvidaci. (Maršíková, 2011, str. 22) Podle § 316 odst. 4 InsZ je reorganizace přípustná, jestliže celkový obrat dlužníka podle zvláštního právního předpisu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň částku 100 000 000,- Kč, nebo zaměstnává-li dlužník nejméně 100 zaměstnanců v pracovním poměru. Návrh na povolení reorganizace může podat jak dlužník, tak i věřitel. V České republice se nejedná o velmi běžný způsob řešení úpadku, jak znázorňuje následující tabulka:

Tabulka 1: Přehled povolených reorganizací od roku 2008

Rok	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Povolené reorganizace	6	13	19	17	17	12	31	18	27	20

Zdroj: Creditreform, Vlastní zpracování

1.4 Konkurz

Konkurz je obecně řazen mezi likvidační způsob řešení úpadku korporace a předpovídá korporaci její zánik. V rámci konkurzu jsou pohledávky věřitelů uspokojovány na základě poměrného principu z výnosu zpeněžení majetku dlužníka s tím, že pohledávky nebo části pohledávky, kterým se nedostane uspokojení, nezanikají, pokud insolvenční zákon nestanoví jinak (§ 244 InsZ). Michal Žižlavský (2016) nicméně rozlišuje likvidační konkurz a sanační konkurz. Za běhu sanačního konkurzu je i nadále ponechán v provozu závod dlužníka, pro následující prodej. Takto se prodá závod jako celek, tzn. Včetně zaměstnanců, know-how, movitostí i nemovitostí atd., jedinou smlouvou a obchodní firma po uskutečnění prodeje zanikne. Dojde tak sice k zániku firmy jako takové, ne však k zániku závodu. V rámci likvidačního konkurzu se zpeněžuje majetek z majetkové podstaty společnosti po částech. Jednání IS i věřitelů je vždy vedeno snahou o co nejvyšší výnos zpeněžení majetkové podstaty.

Jak lze pozorovat v tabulce níže, v porovnání s povolenými reorganizacemi je konkurz jako způsob řešení úpadku daleko častější variantou. Jak již bylo zmíněno v úvodu, situace se v průběhu let zlepšuje a je to vidět i zde, kde se celkový počet konkurzních řízení snížil mezi lety 2015 a 2017 o téměř 30 %.

Tabulka 2: Konkurzy právnických osob a živnostníků

Měsíc	2015			2016			2017		
	Firmy	z toho živnostníci	z toho obchodní firmy	Firmy	z toho živnostníci	z toho obchodní firmy	Firmy	z toho živnostníci	z toho obchodní firmy
1	163	73	90	170	96	74	163	79	84
2	180	89	91	172	96	76	166	92	74
3	203	102	101	146	74	72	175	102	73
4	209	110	99	157	85	72	156	92	64
5	191	106	85	164	89	75	134	72	62
6	205	112	93	219	106	113	139	84	55
7	174	97	77	137	73	64	89	40	49
8	163	80	83	159	94	65	120	61	59
9	185	107	78	171	98	73	105	37	68
10	190	100	90	156	85	71	126	43	83
11	187	105	82	194	103	91	112	38	74
12	141	77	64	137	77	60	69	24	45
celkem	**2191**	**1158**	**1033**	**1982**	**1076**	**906**	**1554**	**764**	**790**

Zdroj: Creditreform,vlastní zpracování

Společnost Creditreform drží optimistický výhled i do dalších let, a tedy očekává i nadále pokles počtu insolvenčních návrhů a tím pádem i nadále se snižující počet úpadků řešených konkurzem.

1.4.1 Přímé prohlášení konkurzu

V případě, že se ještě před zahájením insolvenční řízení nepodaří získat pro nekonkurzní řešení většinu věřitelů požadovanou dle § 316 odst. 5 InsZ, zůstává jediným možným řešením úpadku konkurz. Toto konkrétní ustanovení, tj. § 316 odst. 5 InsZ, dává každé společnosti lhůtu 15 dní po rozhodnutí o úpadku k tomu, aby soudu předložila reorganizační plán schválený věřiteli v případě, že společnost nesplnila velikostní kritéria popsaná v § 316 odst. 4 InsZ. Lze však předpokládat, že pokud se společnosti nepodařilo vyjednat podmínky reorganizačního plánu ještě před rozhodnutím o úpadku, tak ani tato lhůta 15 dní jí už nepomůže.

U většiny insolventních obchodních společností nastává tedy druhá fáze řízení v oněch 15 dnech od rozhodnutí o úpadku a bude následovat prohlášení konkurzu. Je na povážení, zda by tato lhůta neměla být ze zákona odstraněna, neboť ve většině případů vede k pouhému odkládání prohlášení konkurzu, přičemž je majetková podstata dlužníka stále vystavena kontrole managementu firmy, který již *de facto* ví, že jeho dny jsou již sečteny. Díky této situaci je pak motivace managementu na spořádané nakládání s majetkovou podstatou v podstatě nulová (Richter, 2008, str. 359).

1.4.2 Konverze z reorganizačního řízení na konkurz

Druhým způsobem, jak se společnost při řešení jejího úpadku může naskytnou v konkurzu je konverze z reorganizačního řízení. Existují dva způsoby této konverze, a to sice konverze z důvodu zrušení reorganizačního plánu a konverze z důvodů uvedených v § 363 InsZ.

První způsob této konverze je velmi specifický, a to sice v případě, že dojde ke zrušení rozhodnutí o schválení reorganizačního plánu a oprávněným osobám uplynula lhůta k jeho předložení. Důvod pro neschválení reorganizační plánu je dle § 362 odst. 1 např. zjištění, že některému z věřitelů bylo poskytnuto zvláštních výhod, aniž by s tím ostatní věřitelé souhlasili, případně pokud bylo reorganizačního plánu dosaženo podvodným způsobem. Insolvenční soud může reorganizační plán takto zrušit pouze do 6 měsíců od účinnosti tohoto plánu. Dalším důvodu pro neschválení reorganizačního plánu je situace, kdy dlužník, jeho statutární orgán nebo člen statutárního orgánu pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu, díky kterému bylo dosáhnuto schválení reorganizačního plánu nebo podstatného snížení uspokojení věřitelů. V tomto případě má soud možnost rozhodnout o zrušení reorganizačního plánu po dobu 3 let od účinnosti tohoto plánu.

Druhý způsob konverze je v praxi daleko častěji. Dle § 363 může insolvenční soud rozhodnout o konverzi reorganizace na konkurz v následujících případech:

a) Reorganizace byla povolena na návrh dlužníka a ten její přeměnu v konkurz po tomto povolení navrhl
b) Oprávněná osoba, nebo osoba určená schůzí věřitelů nesestavila v stanovené lhůtě reorganizační plán ani po jejím případném prodloužení insolvenčním soudem, případně pokud předkladatel vezme předložený návrh zpět
c) Insolvenční soud neschválil reorganizační plán a oprávněným osobám uplynula lhůta k jeho předložení
d) Dlužník v průběhu realizace reorganizačního plánu neplní své podstatné povinnosti stanovené tímto plánem nebo ukáže-li se, že podstatnou část tohoto plánu nebude možné plnit
e) Dlužník neplatí řádně a včas své úroky stanovené § 171 odst. 4, nebo v podstatném rozsahu neplní své jiné peněžité závazky
f) Dlužník po schválení reorganizačního plánu přestal podnikat, ačkoliv tak měl dle reorganizačního plánu činit

V případě, že byl reorganizační plán v podstatných bodech plněn, však nemůže insolvenční soud rozhodnout o přeměně reorganizace na konkurz (§ 363 odst. 4 InsZ). Rozhodnutím soudu o přeměně reorganizace nastávají účinky spojené s prohlášením konkurzu.

1.4.3 Provoz a správa dlužníkova podniku

Prohlášením insolvenčního řízení samozřejmě nekončí provozování dlužníkova podniku (§ 261 InsZ), prohlášením konkurzu však přechází dispoziční právo k majetkové podstatě, a tedy i pravomoc na vedení dlužníkova podniku, z dlužníkova managementu na osobu insolvenčního správce (§ 246 InsZ). Je čistě v gesci správce, v jaké míře svěří výkon jednotlivých částí společnosti jejím zaměstnancům (§ 40 odst. 3 InsZ). Nejen z právního, ale hlavně z obchodního hlediska je toto rozhodnutí klíčové, jelikož na něm v praxi do značné míry závisí další osud podniku dlužníka.

To ovšem platí pouze v případě, že k okamžiku prohlášení konkurzu je dlužníkův podnik ještě v provozu. Byl-li provoz podniku již ukončen před prohlášením konkurzu, není zde ničeho, o čem by měl insolvenční soud dle § 261 odst. 2 písm. b InsZ rozhodovat. Dle Richtera (2008, str. 362) zde vyvstává otázka, zda by správce po prohlášení konkurzu mohl obnovit již zastavené provozování podniku. Richter je toho názoru, že je takový

přístup možný za předpokladu, že k tomuto účelu správce nevyužije peněžních prostředků dlužníka, které se dle § 283 odst. 1 InsZ považují za výtěžek zpeněžení.

1.4.4 Zpeněžení majetku

Podstatou řešení úpadku konkurzem je zpeněžení majetkové podstaty a následně poměrné uspokojení zjištěných pohledávek věřitelů. Poměrné uspokojení věřitelů vyplývá ze skutečnosti, že je majetek (v tomto případě myšlen hlavně krátkodobý finanční majetek) dlužníka nedostatečný k uspokojení pohledávek věřitelů v plné výši. Aby bylo vůbec možné dosáhnout efektivního uspokojení pohledávek věřitelů, je třeba majetek náležející do majetkové podstaty zpeněžit.

Insolvenční zákon v § 283 definuje zpeněžení majetkové podstaty jako „*převedení veškerého majetku, který do ní náleží, na peníze za účelem uspokojení věřitelů*“. Za zpeněžení se podle zmíněného paragrafu považuje i využití dlužníkových bankovních účtů a peněžní hotovosti, nebo také úplatné postoupení jeho pohledávek. Osobou odpovědnou a oprávněnou ke zpeněžení majetku v rámci konkurzu je na základě soupisu insolvenční správce (§ 280 InsZ).

Zpeněžení majetkové podstaty může insolvenční správce zahájit až po právní moci rozhodnutí o prohlášení konkurzu, nejdříve však až po první schůzi věřitelů (§ 283 odst. 2 InsZ). Výjimku tvoří pouze situace, kdy jde o věci bezprostředně ohrožené zkázou nebo insolvenční soud povolí výjimku. Zpeněžení může proběhnout až po první schůzi věřitelů, jelikož právě tato schůze může atrahovat rozhodnutí o způsobu zpeněžení a zákon též předpokládá, že i když tak schůze věřitelů neučiní, může stále insolvenčnímu správci doporučit způsob zpeněžení. O způsobu zpeněžení rozhodne správce se souhlasem věřitelského výboru (§ 286, odst. 2 InsZ). Insolvenční zákon stanovuje způsoby, jakými lze majetkovou podstatu zpeněžit, a to sice prostřednictvím veřejné dražby dle zákona č. 26/2006 Sb. O veřejných dražbách v platném znění, dále soudním prodejem dle § 321 až § 338a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu v platném znění týkajících se prodeje movitých a nemovitých věcí v rámci výkonu rozhodnutí a konečně prodejem mimo dražbu. Jak však uvádí Richter (2008, str. 363), v případě konkurzu obchodních společnosti je soudní prodej poměrně zřídkavým úkazem, jelikož soudní síň většinou není vhodným trhem pro výrobní aktiva.

V případě prodeje ve veřejné dražbě se tento druh řídí uvedeným zákonem o veřejných dražbách, insolvenční zákon k tomuto způsobu zpeněžení pouze stanoví, že smlouva o provedení dražby se v tomto případě stane účinnou až dnem, kdy ji schválí věřitelský výbor (§ 287 odst. 2 InsZ). K prodeji movitých věcí a nemovitostí je dle §288 insolvenčního zákona příslušný okresní soud a návrh na tento prodej stejně jako v případě veřejné dražby podává insolvenční správce.

Prodej mimo dražbu může insolvenční správce uskutečnit pouze se souhlasem insolvenčního soudu a věřitelského výboru, přičemž soud může se souhlasem stanovit i podmínky prodeje, které pak insolvenční správce musí dodržet. V případě, že není možné majetek náležející do majetkové podstaty takto snadno prodat, lze kupní cenu stanovit i pod cenu odhadní s tím, že insolvenční správce přihlédne i k nákladům, které by jinak musel vynaložit na správu takového majetku. Je-li majetek uveden v soupisu majetkové podstaty, správce je oprávněn k jeho zpeněžení, tzn. kupující nabyde k majetku čistý právní titul bez ohledu na to, jestli byl dlužník vlastníkem prodaného majetku či nikoliv (§ 280 Insz). Při prodeji těchto zajištění je insolvenční správce vázán pokyny věřitelů, jejichž pohledávky jsou jimi zajištěny, ledaže by pokyny insolvenční správce odmítl, jelikož se domnívá, že

lze předmět zajištění zpeněžit výhodněji. Insolvenční správce v tom případě požádá insolvenční soud o přezkoumání udělených pokynů.

1.4.5 Uspokojení pohledávek

Jakmile je majetková podstata dlužníka zpeněžena, přichází na řadu rozhodnutí o tom, jak s tímto výtěžkem zpeněžení naložit. Blíže jsme se tomuto tématu věnovali již v kapitole *1.2.7 Uplatňování pohledávek a postavení věřitelů.* Z výtěžku zpeněžení se musí v první řadě uhradit pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávek jim postavených na roveň. V případě, kdy výtěžek zpeněžení majetkové podstaty nestačí na pokrytí těchto nákladů a pohledávek, je možné využít prostředků získaných ze zálohy na náklady insolvenčního řízení (§ 108 odst. 1 InsZ) nebo zálohu poskytnutou věřitelským výborem (§39 odst 1. InsZ).

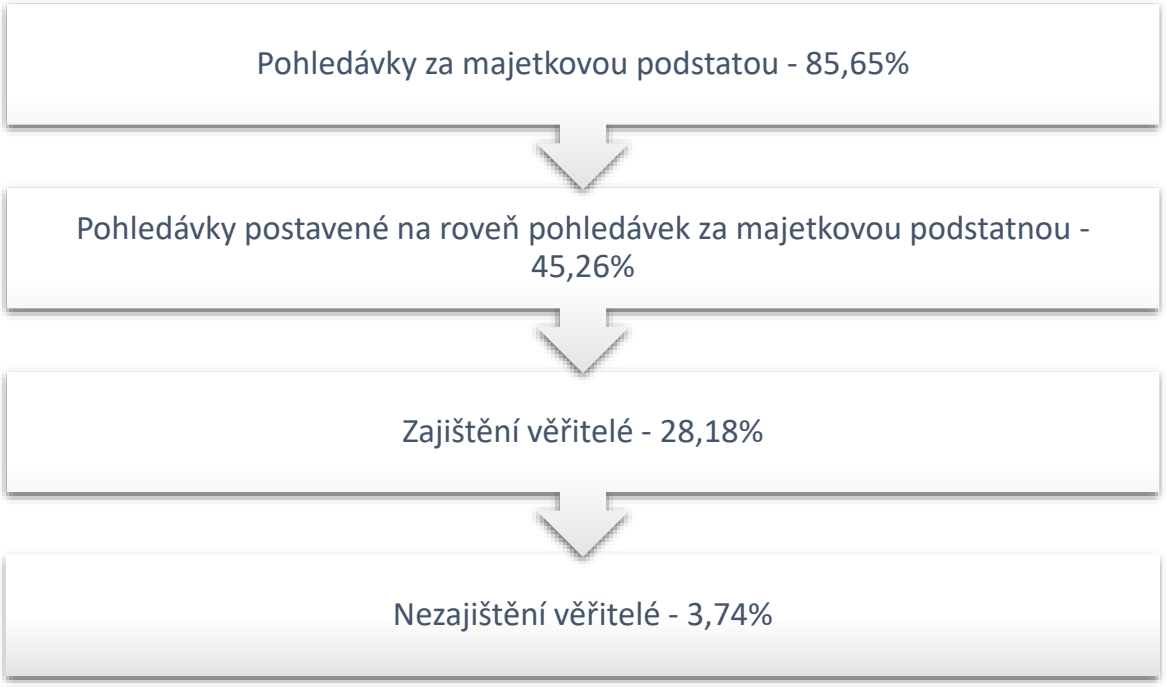
V případě, kdy by ani tyto prostředky nestačily, rozhodne insolvenční soud o pořadí úhrady pohledávek nebo o jejich poměrné úhradě na základě návrhu insolvenčního správce, který se řídí podle zákonem stanovených pravidel. Těmi jsou přednostní uspokojení jeho odměny a hotových výdajů, následují pohledávky věřitelů vzniklé během moratoria ze smluv podle § 122, odst. 2 InsZ, dále pak pohledávky z úvěrového financování, poté náklady spojené s udržováním a správou majetkové podstaty a následně pohledávky věřitelů na zákonném výživném. Výtěžek z předmětů zajištění pohledávek lze použít až v momentě, kdy jsou uspokojeny pohledávky zajištěného věřitele (§ 297 odst. 2 a § 305 odst. 2 InsZ). Zajištěným věřitelům pak § 298 odst. 1 InsZ přisuzuje právo na uspokojení jejich pohledávek z výtěžku zpeněžení věcí, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimž byla zajištěna. Z části výtěžku, který na zajištěné věřitele připadá, se pak uspokojí dle pořadí, v jakém vznikl právní důvod zajištění, pokud se nedohodnou písemně jinak. Neuspokojená část jejich pohledávky se posléze stává pohledávkou přihlášenou a uspokojí se stejným způsobem jako přihlášené, tedy nezajištěné pohledávky. Současně zpeněžením předmětu zajištění toto zajištění pohledávky věřitele zaniká, a to i když nepodal přihlášku své pohledávky do insolvenčního řízení.

Celkově vzato jsou tyto pohledávky, tedy pohledávky za majetkovou podstatou, pohledávky jim postavené na roveň a zajištěné pohledávky, resp. jejich část uspokojená z výtěžku zpeněžení zajištění, uspokojovány přednostně, a to kdykoli v průběhu insolvenčního řízení, tím pádem i před takzvaným rozvrhem.

Dle § 298 odst. 4 nemohou náklady na prodej přesáhnout 5 % z výnosu zpeněžení a náklady na správu zajištění 4 %, a v neposlední řadě odměna insolvenční správce 2 % z výnosu prodeje zajištění, což jak uvádí Schönfeld (2009, str. 13) znamená, že zajištěný věřitel by měl obdržet minimálně 89 % z realizace zajištění.

Když budeme vycházet z výzkumu Smrčky, Plačka, Schönfelda a Loudy (2016. str. 102) a to sice z redukovaného vzorku firem, dá se na poměry České republiky generalizovat následující schéma ukazující pořadí a průměrné uspokojení pohledávek jednotlivých skupin věřitelů.

Obrázek 2: Schéma postupu uspokojování pohledávek v insolvenčním řízení

Zdroj: Vlastní zpracování dle Smrčka, Plaček, Schönfeld a Louda., 2016, str. 102

1.4.6 Ukončení řízení

V závěru zpeněžení majetkové podstaty je insolvenčním správcem insolvenčnímu soudu předložena tzv. konečná zpráva, která podává celkový přehled o činnost správce a vyčíslení finančních výsledků. Touto zprávou je věřiteli předloženo definitivní vyčíslení částky, která mu po zpeněžení majetkové podstaty náleží. Konečná zpráva musí zejména obsahovat následující (§ 302 odst. 2 InsZ):

a) Přehled pohledávek za majetkovou podstatou a jim na roveň postavených, které správce již uspokojil a které ještě uspokojit zbývá
b) Přehled výdajů vynaložených v souvislosti se správou majetkové podstaty a to i se zdůvodněním těch výdajů, které mohou být považovány za neobvyklé
c) Přehled zpeněžení majetkové podstaty s výsledkem, jehož bylo dosaženo
d) Uvedení majetku, který nebyl zpeněžen a důvodů, proč k tomuto zpeněžení nedošlo
e) Výsledky částečného rozvrhu za předpokladu, že k němu došlo
f) Přehled plnění zajištěným věřitelům s promítnutím do rozvrhu
g) Přehled jednání a právních úkonů, významných pro insolvenční řízení

Pro insolvenčního správce tedy v podstatě tato konečná zpráva znamená v celkový přehled jeho práce a výsledků.

Ke dni sestavení konečné zprávy je insolvenční správce povinen sestavit účetní závěrku dlužníka. Konečnou zprávu předkládá insolvenční správce nehledě na probíhající incidenční spory, tedy i bez ohledu na náklady, které z nich mohou plynout, i v případě, že se nepodařilo zpeněžit všechen majetek náležející do majetkové podstaty, jestliže je možné tento majetek z majetkové podstaty vyjmout (§ 302 odst. 1 InsZ).

Společně s konečnou zprávou předloží insolvenční správce insolventnímu soudu i vyúčtování své odměny a výdajů a společně s ním i všichni další správci, kteří se podíleli na správě majetkové podstaty (§ 303 InsZ).

1.4.7 Zrušení konkurzu

Zrušením konkurzu se rozumí stav, kdy je insolvenční řízení *de facto* definitivně ukončeno, ať už na základě rozvrhové usnesení, resp. zprávy o něm, kterou předloží insolvenční správce insolvenčnímu soudu, což je jedním z hlavních důvodů zrušení konkurzu, nebo na základě zjištění, že je majetek dlužníka zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů, což je jeden z dalších důvodů, díky kterým se insolvenční soud rozhodně zrušit konkurz. Konkurz je tedy rozhodnutím insolvenčního soudu o jeho zrušení ukončen bez ohledu na to, zda se jedná o řádný, standardní průběh nebo jsou v průběhu zjištěny nějaké změny.

Podle § 308 InsZ rozhodne insolvenční soud o zrušení konkursu i v případě, že zjistí, že nebyl „ani dodatečně osvědčen dlužníkův úpadek; to neplatí, došlo-li již ke zpeněžení podstatné části majetkové podstaty“, a také v případě zjištění neexistence jakéhokoli přihlášeného věřitele s tím, že všechny pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň jsou uspokojeny. Dlužník má také právo požádat insolvenční soud o zrušení konkurzu. K návrhu na zrušení konkursu musí připojit listinu s úředně ověřenými podpisy všech věřitelů a insolvenčního správce, kterými tyto osoby vyjadřují s takovým návrhem souhlas (§ 308, odst. 2 InsZ). Rozhodnutí o zrušení konkursu je vykonatelné a jeho účinky nastávají dnem, kdy nabude právní moci, tímto dnem také končí insolvenční řízení (§ 309, odst. 3 a 4 InsZ)

2 Praktická část

2.1 Metodika výzkumu

Hlavním zdrojem dat pro potřeby tohoto výzkumu byla data získaná z portálu Ministerstva spravedlivosti www.justice.cz, konkrétně data uložená v insolvenčním rejstříku společně s daty poskytnutými organizací Creditreform, která poskytla databázi všech insolvenčních řízení řešených konkurzem od počátku roku 2008 do 1.9.2017. Z těchto dat bylo vybráno 21 subjektů dle výše jejich obratu a dle dostupnosti relevantních informací v insolvenčním rejstříku tak, aby byla práce s daty co nejefektivnější a výsledky této práce měly dostatečnou vypovídající hodnotu. Podkapitola týkající se výsledků výzkumu, kde bylo použito deskriptivní statistiky, vychází z údajů všech sledovaných subjektů. V podkapitole týkající se analýzy hlavních vlivů na úspěšnost insolvenčního řízení bylo využito testu o nulovosti korelačního koeficientu a v případě komparace výstupu práce v kontextu již proběhlých studií bylo využito deskriptivní statistiky z dat autorova výzkumu a dat výzkumu Schönfelda, Smrčky, Kislingerové a Erlitze.

Nejdůležitějšími dokumenty v rámci výzkumu, získanými z insolvenčního rejstříku, byly konečné zprávy jednotlivých subjektů vypracovanými insolvenčními správci. Výstupem těchto zpráv bylo shrnutí celého procesu insolvenčního řízení u daných subjektů, včetně výsledků jednotlivých částí insolvenčního řízení, tj. např. výše pohledávek, struktura věřitelů, míra uspokojení věřitelů atd. V případě, že nebyla u dlužníka konečná zpráva k dispozici, případně její výstupy nebyly zcela zřejmé, vycházel autor z rozhodnutí o částečném rozvrhu či případně z jiných dokumentů, jako například seznamu přihlášených pohledávek a rozhodnutí o uspokojení jednotlivých věřitelů.

Sledované období, z kterého autor v rámci své praktické části diplomové práce vycházel, je 1.1.2008 až 1.9.2017. Vyhledávané informace o těchto konkurzech jsou však aktuální až k 30.4.2018. Vybraný vzorek společností a jejich charakteristiky budou popsány v následujících řádcích této diplomové práce.

2.2 Výsledky výzkumu

2.2.1 Sledovaný vzorek

Společnost Creditreform mi laskavě poskytla údaje ze své databáze, za což jim ode mne patří velké díky. Získaná data byla aktualizovaná k 1.9.2017 a tak jsem si vědom, že zde některé firmy mohou chybět (jako např. Vítkovice Power Engineering a.s. či ČKD Praha DIZ a.s.) z důvodu, že se do úpadku dostaly až po aktualizaci mých zdrojových dat. Dalším důvodem, proč se některé firmy do mého sledovaného vzorku nedostaly je ten, že ještě nebyla k dispozici konečná zpráva, příp. nebyl prohlášen částečný rozvrh, a tak z důvodu lepší práce s daty jsem se nakonec rozhodl zařadit do sledovaného vzorku pouze ty firmy, které mají dostatek dostupných dat vhodných pro mou analýzu.

Z této databáze firem jsme vybral postupnou redukcí 21 firem dle výše jejich obratu před zjištěným úpadkem, a to sice v pořadí zobrazeném v grafu 1. uvedeném níže.

Graf 1: Obrat sledovaných firem před prohlášením úpadku

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

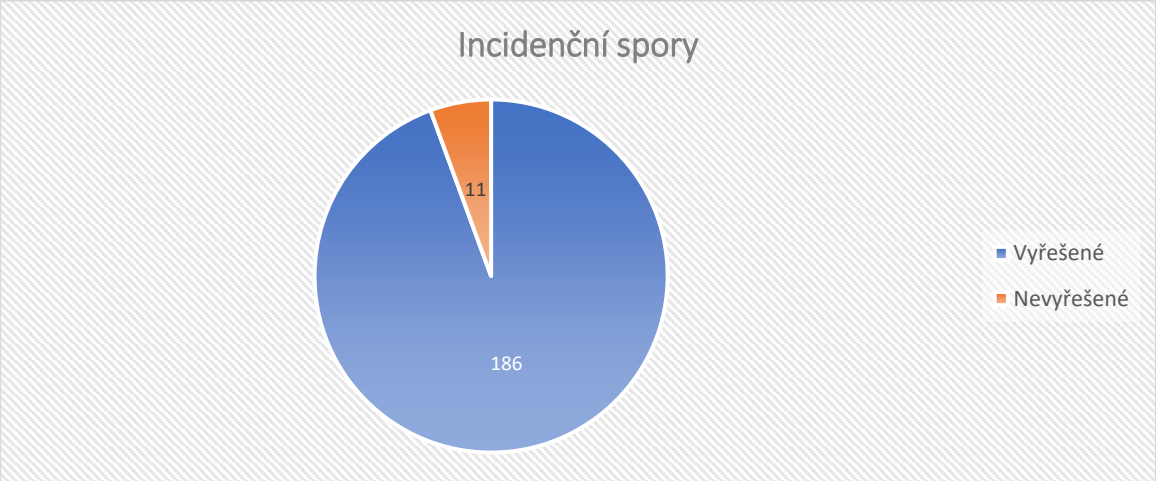
Nejznámějším případem z těchto sledovaných firem je jistě společnost SALEZA, a.s., veřejnosti tolik známý případ konkursního řízení se sázkovou kanceláří Sazka či případ MORAVIA ENERGO, a.s.. Insolvenční řízení každé sledované společnosti má za sebou zajímavý příběh a já se pokusím některé z nich detailněji přiblížit v následujících kapitolách praktické části této práce.

Ze všech 21 sledovaných insolvenčních řízení jich již 15 bylo ukončeno a 6 insolvenčních řízení je stále aktivních, kde konkrétně v případě společností Střekov Fatty Acids, a.s., EUROESTER s. r. o. a PLUS OIL, a.s. „v likvidaci“ již byla vydaná konečná zpráva, ale ještě nebylo rozhodnuto o ukončení insolvenčního řízení, v případě firmy SH COVERLAND s. r. o. byla vydaná konečná zpráva, avšak byly k ní vzneseny námitky a z toho důvodu nebylo insolvenční řízení ukončeno a v případě firmy Tabák Plus, spol. s r.o., kde konečná zpráva ještě nebyla vydaná a vycházel jsem zde z prohlášení částečného rozvrhu a seznamu přihlášených pohledávek.

V některých případech mohly být důvodem pro neukončení insolvenčního řízení stále probíhající insolvenční spory, konkrétně v případě firmy SALEZA, a.s., kde je již k dispozici konečná zpráva i její doplnění, avšak insolvenční řízení stále ještě nebylo ukončeno. Jelikož § 159 odst. 3 InsZ praví, že není-li stanoveno jinak, nelze v insolvenčních sporech pokračovat po skončení insolvenčního řízení, je snahou všechny insolvenční spory vyřešit ještě před ukončením samotného řízení. U všech mnou již ukončených insolvenčních řízení byly všechny incidenční spory vyřešeny.

Konkrétní strukturu incidenčních sporů popisuje detailněji Graf č. 2., kde všechny nevyřešené incidenční spory se týkají stále ještě neukončených insolvenčních řízení.

Graf 2: Přehled incidenčních sporů v prováděném výzkumu

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

2.2.2 Časový průběh insolvenčního řízení

Časový průběh jednotlivých insolvenčních řízení se v případě sledovaných firem výrazně liší. V případě počtu dnů od podání insolvenčního návrhu po usnesení o úpadku spojeného s konkursem máme dva extrémy. Pokud se pak podíváme na počet dnů uplynulých od podání insolvenční návrhu a ukončení insolvenčního řízení, můžeme i zde pozorovat zjevné rozdíly mezi jednotlivými společnostmi.

V případě PLUS OIL, a.s. „v likvidaci“ byl rozdíl těchto dvou rozhodných okamžiků celkem 225 dní, kdy jen opatření o určení o osobě správce proběhlo až 7 měsíců ode dne podání insolvenčního návrhu. Tento velký časový rozdíl by se dal v některých případech vysvětlit prohlášením moratoria, avšak v žádném ve sledovaných případů nebylo moratorium prohlášeno.

Druhým extrémem jsou naopak velmi krátké proluky mezi dnem podání insolvenčního návrhu a rozhodnutím o zahájení insolvenčního řízení. V případě MORAVIA ENERGO, a. s. „v likvidaci“ se jednalo o pouhé 2 dny a v případě společnosti Papírny Vltavský mlýn a.s. pak o 3 dny. V obou případech se jednalo o dlužnický návrh, tedy společnosti návrh na zahájení insolvenčního řízení podaly samy a lze tedy říci, že to byl hlavní důvod pro tak krátkou proluku mezi dnem podání insolvenčního návrhu a dnem prohlášení o zjištění úpadku společnosti spojeného s prohlášením konkursu.

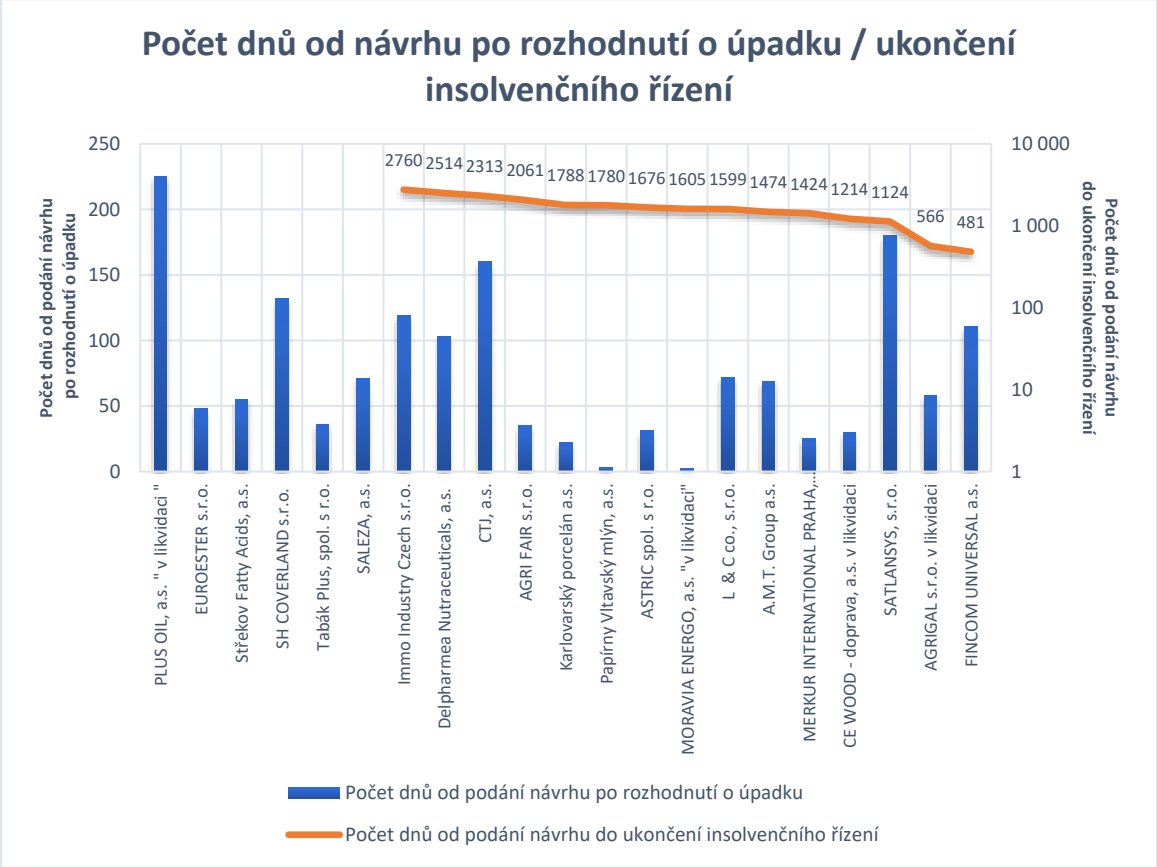
Druhou části časového průběhu tvoří rozdíl mezi dnem podáním insolvenčního návrhu a dnem ukončení insolvenčního řízení. Jak již bylo zmíněno výše, některá řízení stále ještě nebyla ukončena, a tak i zde máme menší počet sledovaných společností.

Opět zde můžeme uvést dva extrémy, kdy na jedné straně tohoto spektra stojí společnost Immo Industry Czech s.r.o., u které trvalo insolvenční řízení celkem 2 760 dní a v případě společnosti Delpharmea Nutraceuticals, a. s. trvalo celé insolvenční řízení celkem 2 514 dnů. Přesný důvod těchto průtahů je mi neznámý, avšak mohli zde svou roli opět hrát incidenční spory, kdy se u společnosti Delpharmea Nutraceuticals podařilo poslední z nich se vyřešit až 6 let od podání původní žaloby.

Na druhé straně spektra stojí společnost FINCOM UNIVERSAL, a. s., u které celé insolvenční řízení trvalo 481 dní. Zde je však potřeba podotknout, že u této společnosti se správci ani přes veškerou snahu nepodařilo zjistit majetek dlužníka, který by mohl být zapsán do soupisu majetkové podstaty a tím pádem i zpeněžen, což bylo i hlavním důvodem k dřívějšímu ukončení insolvenčního řízení, než je běžné. Na druhou stranu je ovšem nutné taktéž podotknout, že ke stejnému výsledku došel insolvenční správce i v případě společnosti SATLANTYS, s. r. o., kde jedinou položkou příjmů z majetkové podstaty byla složená záloha na insolvenční řízení, zde však trvalo insolvenční řízení celkem 1 124 dní. Tato delší doba insolvenčního řízení u firmy SATLANTYS, s. r. o. za jinak stejných podmínek jako u firmy FINCOM UNIVERSAL, a. s. byla nejspíše způsobena i tím, že do majetkové podstaty dlužníka byl zapsán osobní automobil, který se nedařilo dohledat a insolvenční správce byl nucen podat k Obvodnímu státnímu zastupitelství oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin společně s žádostí o vyhlášení celostátního pátrání po voze dlužníka.

Detailnější pohled na časový průběh jednotlivých insolvenčních řízení nabízí graf č. 3, kde je zobrazen jak počet dnů od podání insolvenční návrhu po rozhodnutí o úpadku, zvýrazněné modře, tak počet dnů od insolvenčního návrhu po ukončení insolvenčního řízení, zvýrazněné oranžovou barvou.

Graf 3: Počet dnů od návrhu po rozhodnutí o úpadku / Počet dnů od návrhu po ukončení insolvenčního řízení

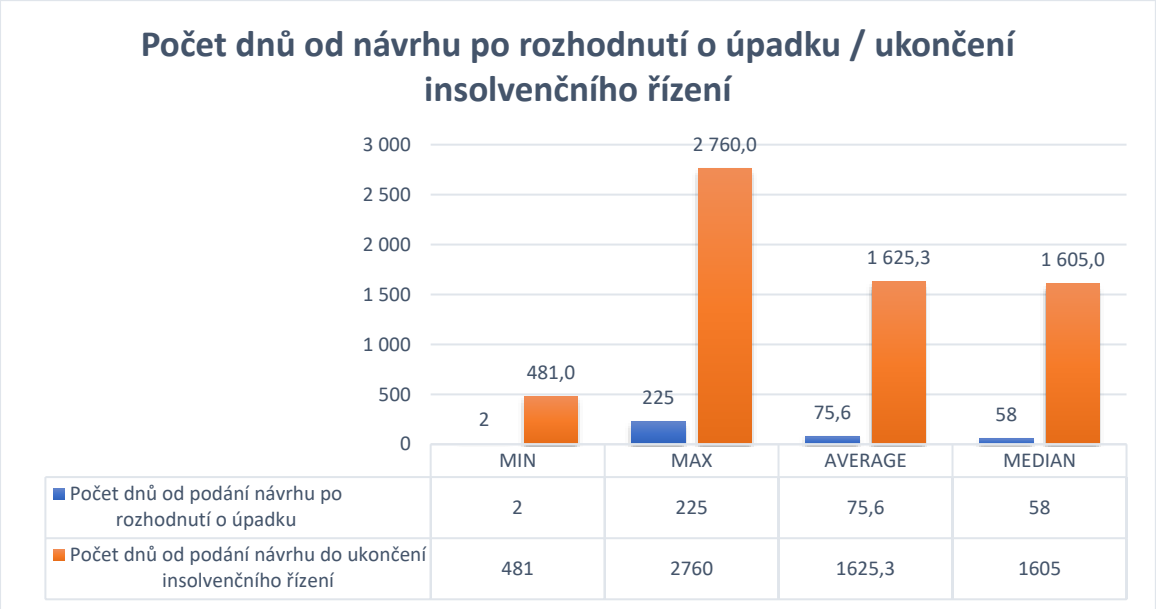

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Pro lepší srovnání může posloužit graf č. 4, kde jsou data za obě skupiny, tj. počet dní od podání insolvenčního návrhu do rozhodnutí o úpadku a počet dní od podání

insolvenčního návrhu do ukončení insolvenční řízení vybrána dle minimálních a maximálních hodnot a jejich průměrů a mediánů.

Graf 4: Počet dnů od návrhu po rozhodnutí o úpadku / Počet dnů od návrhu po ukončení insolvenčního řízení – minimální, maximální, průměrné hodnoty a jejich medián

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Pro úplnost ještě uvádím v tabulce níže aktuální počet dnů od podání insolvenčního návrhu do 30.4.2018 u řízení, která ještě nebyla ukončena. I zde můžeme vidět, že je spousta korporátních konkurzů řešena po relativně dlouhou dobu a insolvenční řízení v případě SALEZA, a. s. svou délkou nejspíše dosáhne hodnot vyšších, než bylo i v případě řízení nejdelšího, tj. insolvenční řízení společnosti Immo Industry Czech s.r.o.

Tabulka 3: Přehled společností, u kterých ještě nebylo ukončeno insolvenční řízení, a počet dnů od podání insolvenčního návrhu do 30.4.2018

Název společnosti	Datum podání insolvenčního návrhu	Počet dnů od podání insolvenčního řízení do 30.4.2018
SALEZA, a.s.	17.01.2011	2 660
Tabák Plus, spol. s r.o.	17.08.2015	987
SH COVERLAND s.r.o.	08.03.2013	1 879
Střekov Fatty Acids, a.s.	22.05.2015	1 074
EUROESTER s.r.o.	24.07.2012	2 106
PLUS OIL, a.s. " v likvidaci "	13.02.2014	1 537

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

2.2.3 Struktura věřitelů a jejich pohledávek

I v případě počtu a struktury věřitelů zde najdeme výrazné rozdíly. Všemu opět dominuje případě společnosti SALEZA, a.s., kde své pohledávky přihlásilo celkem 2 205

věřitelů, z kterých 2 byli zajištění. Na druhém konci spektra stojí společnosti Immo Industry Czech s.r.o. a Karlovarský porcelán a.s.. Obzvláště případ Karlovarského porcelánu je opravdu zajímavý, jelikož zde jsou jedinými dvěma věřiteli sesterské společnosti z koncernu, které zároveň figurovali jako jediní odběratelé výrobků společnosti. Jelikož i s nimi bylo však zahájeno insolvenční řízení, nebyly schopné platit za dodávané zboží společností Karlovarský porcelán a.s. a firma tak nebyla schopná platit ani pohledávky za majetkovou podstatou, tj. hlavně mzdy zaměstnanců.

Většina sledovaných firem měla pouze věřitelé nezajištěné, část pak kombinaci obou věřitelských skupin a žádná ze sledovaných firem pak neměla pouze zajištěné věřitele. Konkrétní čísla jdou uvedena v tabulce níže.

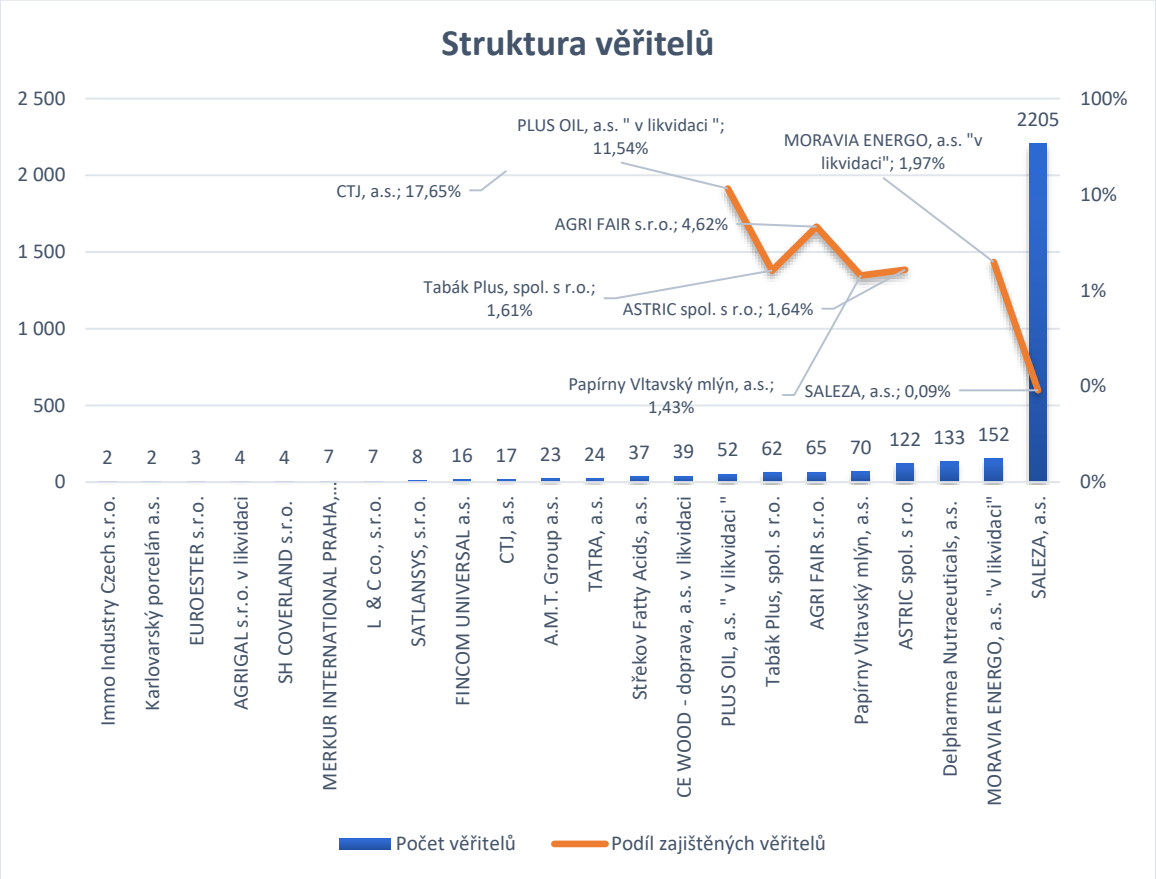
Tabulka 4: Přehled subjektů prováděného výzkumu dle struktury věřitelů

Pouze zajištěné	0
Pouze nezajištěné	13
Zajištěné i nezajištěné	8

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Lepší pohled na počet a strukturu zaměstnanců pak může nabídnout graf č. 5 níže, ve kterém je uveden počet všech věřitelů a procentuální zastoupení věřitelů zajištěných u těch firem, u kterých tito věřitelé přihlásili své pohledávky. Největší podíl zajištěných věřitelů byl u CTJ, a.s. z celkového počtu 17 věřitelů byli 3 zajištění a společnosti PLUS OIL, a. s. „v likvidaci“, kde bylo 6 zajištěných věřitelů z celkového počtů 52 věřitelů, tedy 11,54 % podíl zajištěných věřitelů na celku.

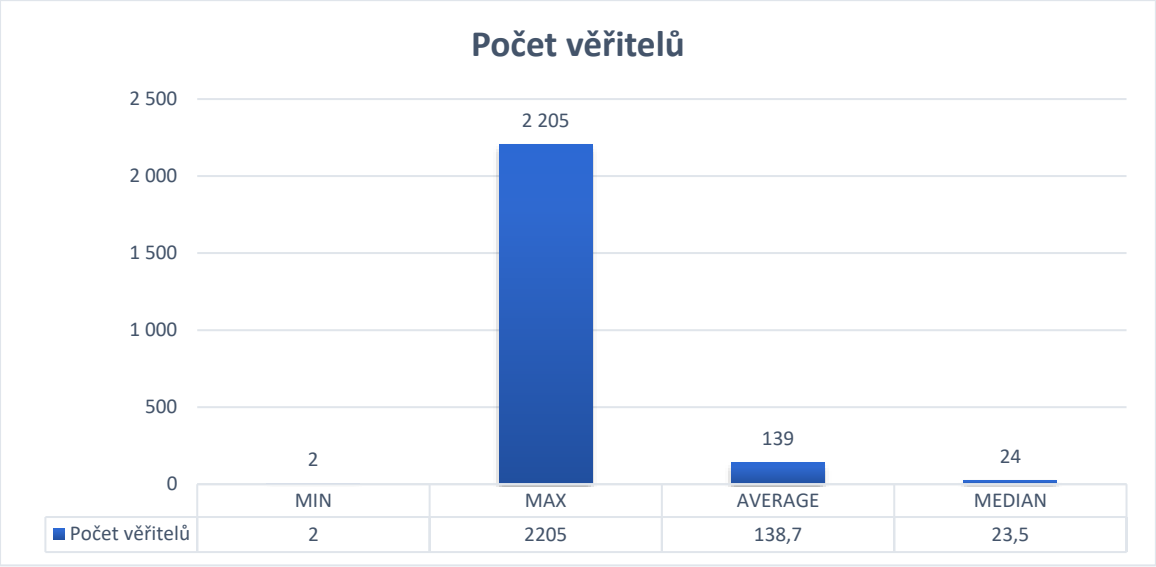
Graf 5: Struktura věřitelů a podíl zajištěných věřitelů na celkovém počtu věřitelů u subjektů prováděného výzkumu

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Pro lepší srovnání opět poslouží graf č. 6, ve kterém jsou zobrazeny minimální, maximální, průměrné hodnoty a medián těchto sledovaných hodnot.

Graf 6: Přehled počtu věřitelů - minimální, maximální, průměrné hodnoty a jejich medián

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Průměr a medián těchto hodnot samozřejmě pokřivuje přítomnost společnost SALEZA, a.s. a tak pokud bychom z tohoto konkrétního porovnávání hodnot společnost vyřadily, byl by maximální počet věřitelů 152 a to u společnosti MORAVIA ENERGO, a. s. „v likvidaci“, průměrný počet věřitelů 41 a medián na úrovni 20 věřitelů.

Co se výše pohledávek týče, opět dosahuje nejvyšších hodnot společnost SALEZA, a. s., kde přihlášené uznané pohledávky nakonec dosáhly hodnoty přesahující 22 mld. Kč. Další v pořadí je pak společnost MORAVIA ENERGO, a. s. v „likvidaci“, mající jen necelou pětinu objemu pohledávky oproti společnosti SALEZA. Nejnižší výši uznaných pohledávek je pak možno sledovat u firmy AGRIGAL, s. r. o. „v likvidaci“, což je způsobeno také tím, že zde byli pohledávky uznané pouze 4 nezajištěným věřitelům.

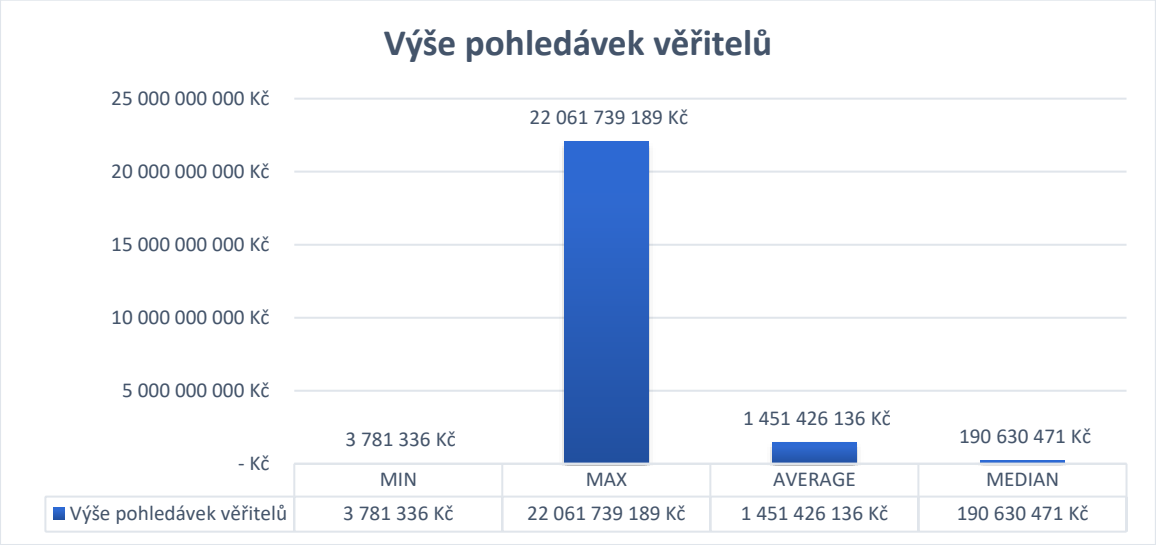
Graf 7: Přehled výše pohledávek jednotlivých subjektů prováděného výzkumu

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Detailnější pohled nabízí tabulka níže, kde jsou uvedeny minimální, maximální a průměrné hodnoty výše pohledávek věřitelů a jejich medián. Pokud bychom opět vyřadili z tohoto zkoumání společnost SALEZA, a. s., dostali bychom se u průměrné hodnoty výše pohledávek na částku 420 910 483 Kč a v případě mediánu na 171 967 528 Kč.

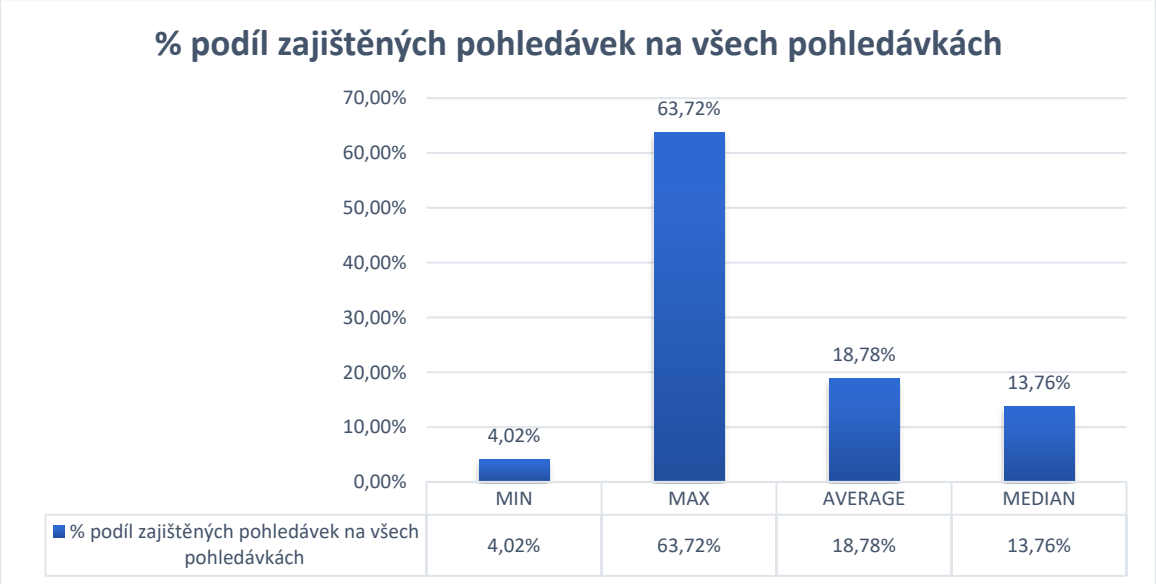
Graf 8: Přehled výše pohledávek jednotlivých věřitelů - minimální, maximální, průměrné hodnoty a jejich medián

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Minimální, maximální, průměrné hodnoty a jejich medián pro % podíl zajištěných pohledávek pak zobrazuje následující tabulka, kde můžeme vidět, že v 8 sledovaných případech, kde existují i zajištění věřitelé dlužníka, tvoří pohledávky těchto věřitelů v průměru 18,78 % výše všech pohledávek, v případě společnosti AGRI FAIR, s. r. o. dokonce 63,72 %. Pro srovnání, zajištění věřitelé tvořili pouze 0,09 % všech věřitelů společnosti SALEZA, a. s., jejich zajištěné pohledávky tvořili však 20 % všech zjištěných pohledávek.

Graf 9: Přehled % podílu zajištěných pohledávek na všech pohledávkách

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

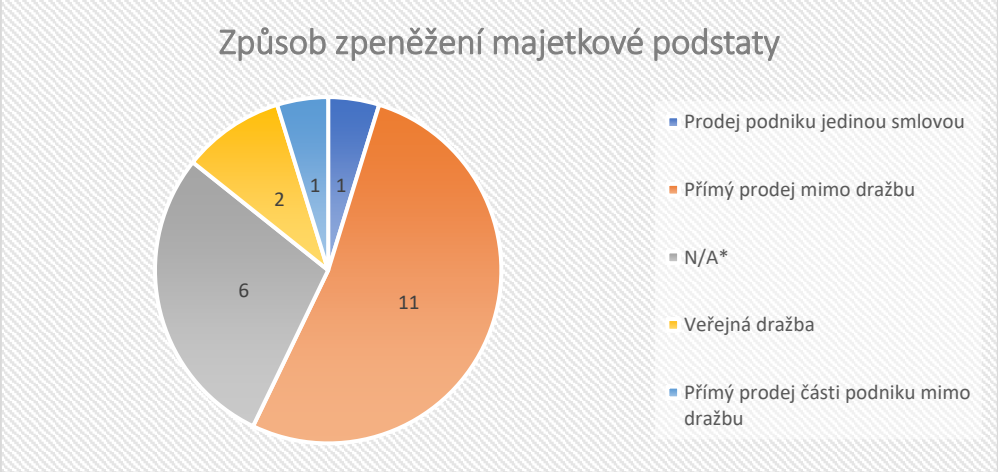
2.2.4 Způsob zpeněžení majetkové podstaty a výtěžek konkurzního řízení

Aby bylo možno uspokojit pohledávky zajištěných i nezajištěných věřitelů, přihlášených do insolvenčního řízení, je potřeba zpeněžit majetkovou podstatu dlužníka. U

sledovaného vzorku firem bylo k zpeněžení použito několika způsobů zpeněžení, ve většině případů pak i kombinace těchto způsobů. V grafu níže uvádím pouze ty druhy zpeněžení, které se v rámci insolvenčního řízení podílely největší měrou na výsledné částce zpeněžení majetkové podstaty.

Prodej podniku jedinou smlouvou se týkal pouze jediného subjektu, a to sice společnosti SALEZA, a. s., kde se prodej podniku jedinou smlouvou podílel z 97 % na všech příjmech ze zpeněžení majetkové podstaty. Jako „N/A*“ jsem označil ty firmy, u kterých buďto nebyl insolvenčním správcem dohledán žádný majetek vhodný k zpeněžení, což se týká již zmiňované společnosti FINCOM UNIVERSAL, a. s. a také společnosti EUROESTER, s. r. o., společností, kde jediným příjmem majetkové podstaty byla složená záloha na insolvenční řízení, tj. u firem SH COVERLAND, s. r. o., SATLANTYS, s. r. o. a A. M. T. Group, a. s. a také firmy AGRIGAL, s. r. o. „v likvidaci“, kde společně s složenou zálohou na insolvenční řízení byl příjmem z zpeněžení majetkové podstaty ještě obnos peněz uložený na bankovním účtu dlužníka. Veřejná dražba jako hlavní způsob zpeněžení majetkové podstaty pak proběhla u společností L &C co, s. r. o. a CE WOOD-doprava, a. s. „v likvidaci“ a přímý prodej části podniku mimo dražbu byl pak hlavním způsobem zpeněžení majetkové podstaty u společnosti Karlovarský porcelán, a.s.. Všechny zbývající firmy, měly jako hlavní způsob zpeněžení majetkové podstaty přímý prodej mimo dražbu, tj. celkově u 11 subjektů z 21 sledovaných byl primárně použit tento způsob zpeněžení.

Graf 10: Přehled způsobů zpeněžení majetkové podstaty

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Největšího příjmu z majetkové podstaty dosáhla společnost SALEZA kde, jak již bylo zmíněno výše, bylo dosáhnuto výnosu 3,8 mld. Kč jen samotným prodejem podniku jednou smlouvou. Na opačné straně spektra stojí hned několik společností, kde nebylo dosaženo vůbec žádného zpeněžení, resp. jedinou částí příjmu z majetkové podstaty byla složená záloha na insolvenční řízení, resp. peníze na bankovním účtu dlužníka (skupina N/A).

Graf 11: Přehled příjmů majetkové podstaty celkem

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Ještě před ukončením samotného insolvenčního řízení je třeba platit jisté výdaje. Ať už se jedná o stav, kdy se činnost podniku neukončuje a je třeba platit např. mzdové náklady zaměstnanců či jiné náklady potřebné pro uchování činnosti podniku, tak také zaplacení odměny insolvenčního správce. Největších nákladů spojených s pohledávkami za majetkovou podstatou bylo dosaženo opět v případě společnosti SALEZA, a.s. a pak také v případě společnosti Karlovarský porcelán, a. s. kde, jak již bylo zmíněno výše, byly tyto náklady také hlavním důvodem zahájení insolvenčního řízení. Jednalo se o závazky vůči cca. 1350 zaměstnancům, kde mzdy zaměstnanců byly již několik měsíců v prodlení a také o závazky vůči finančnímu úřadu, okresní správě sociálního zabezpečení nebo také o závazky vůči různým zdravotním pojišťovnám. Tyto pohledávky nebyly uspokojeny v plné výši, a nakonec byly uspokojeny pouze poměrovým způsobem, v tomto případě pouze 21,06 % jejich výše. Jak již bylo zmíněno výše, u společností EUROESTER s. r. o. a FINCOM UNIVERSAL, a. s. nebyl v insolvenčním řízení dohledán žádný majetek, a i jediným nákladem, resp. pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou, byla odměna insolvenčnímu správci.

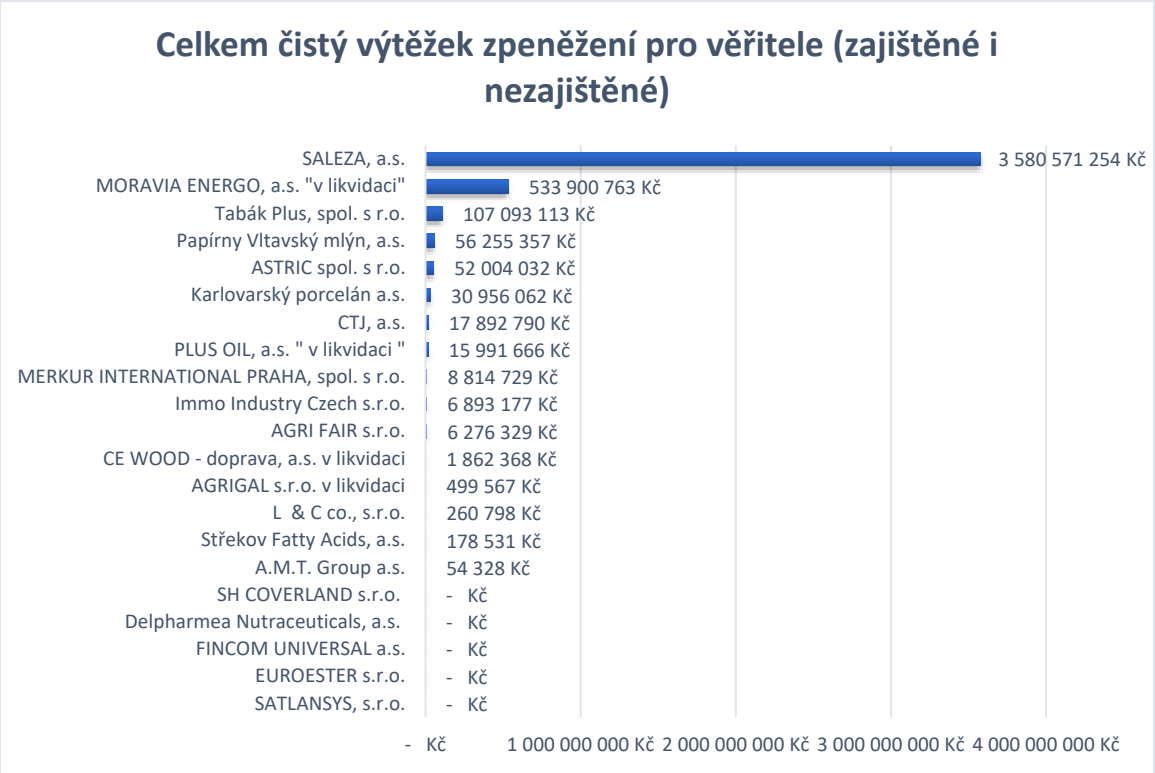
Graf 12: Přehled celkových nákladů na pohledávky za majetkovou podstatou

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Rozdílem příjmů z majetkové podstaty a nákladů je čistý výtěžek zpeněžení, který je určen na uspokojení pohledávek zajištěných a nezajištěných věřitelů, jejichž pohledávky nebyly pohledávkami za majetkovou podstatou nebo jim na roveň postaveny. Největšího čistého výtěžku určeného pro věřitele dosáhla společnost SALEZA, a. s. a MORAVIA ENERGO, a. s.. Nejnižšího čistého výtěžku, resp. nulového, bylo dosaženo u společnost Delpharmea Nutraceuticals, a.s., kde příjmy z majetkové podstaty postačily pouze na uspokojení pohledávek za majetkovou podstatou a jim na roveň postavených, a u společností FINCOM UNIVERSAL, a. s., SH COVERLAND s. r. o., EUROESTER s. r. o. a SATLANTYS, s. r.o., kde byly jediným příjem majetkové podstaty složené zálohy na insolvenční řízení a bylo možné tak pokrýt pouze odměnu insolvenčního správce.

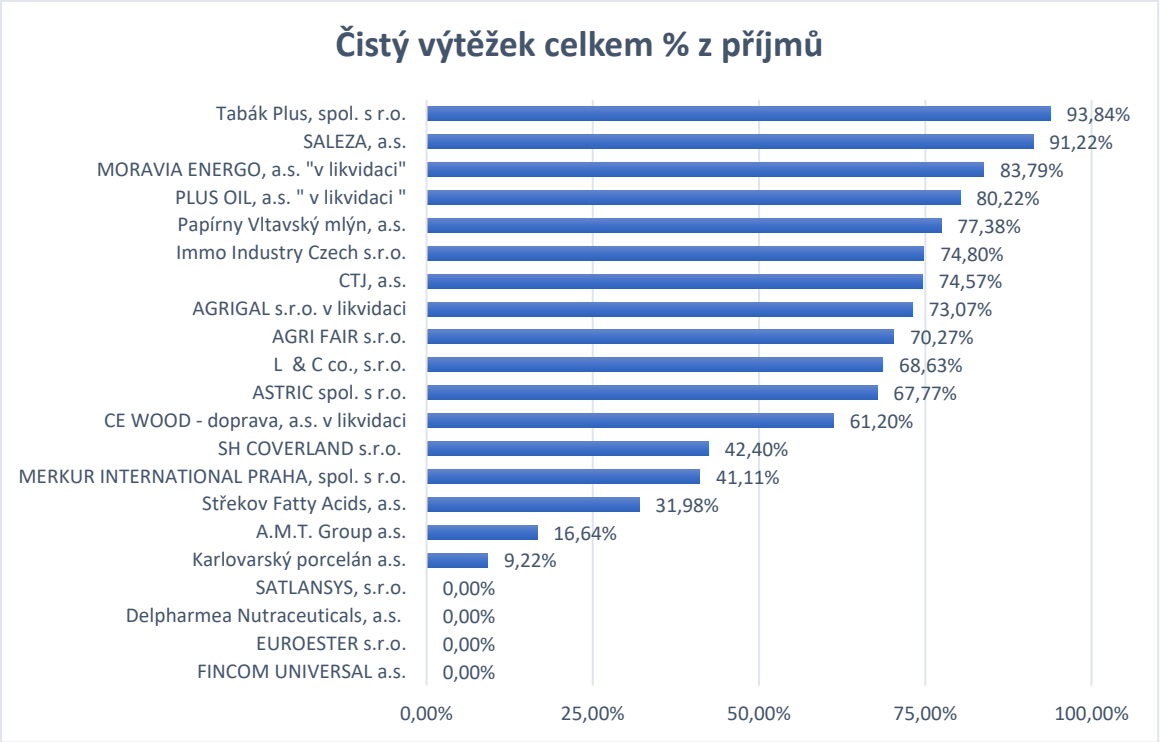
Graf 13: Přehled čistých výtěžků zpeněžení pro věřitele

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Úspěšnost insolvenčního řízení z pohledu zajištěných a nezajištěných věřitelů by se dala sledovat z podílu čistého výtěžku zpeněžení a celkových příjmů z zpeněžení majetkové podstaty. Nejlepšího výsledku bylo dosaženo u společnosti Tabák Plus, s. r. o., kde celkem 93,84 % příjmů z majetkové podstaty dlužníka byla použito na uspokojení zajištěných a nezajištěných věřitelů v insolvenčním řízení a společností SALEZA, a. s. a MORAVIA ENERGO, a.s., kde u všech třech jmenovaných došlo i k výrazně lepšímu uspokojení obou skupin věřitelů oproti jiným sledovaným subjektům.

Graf 14: Procentuální podíl čistého výtěžku na příjmech majetkové podstaty

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

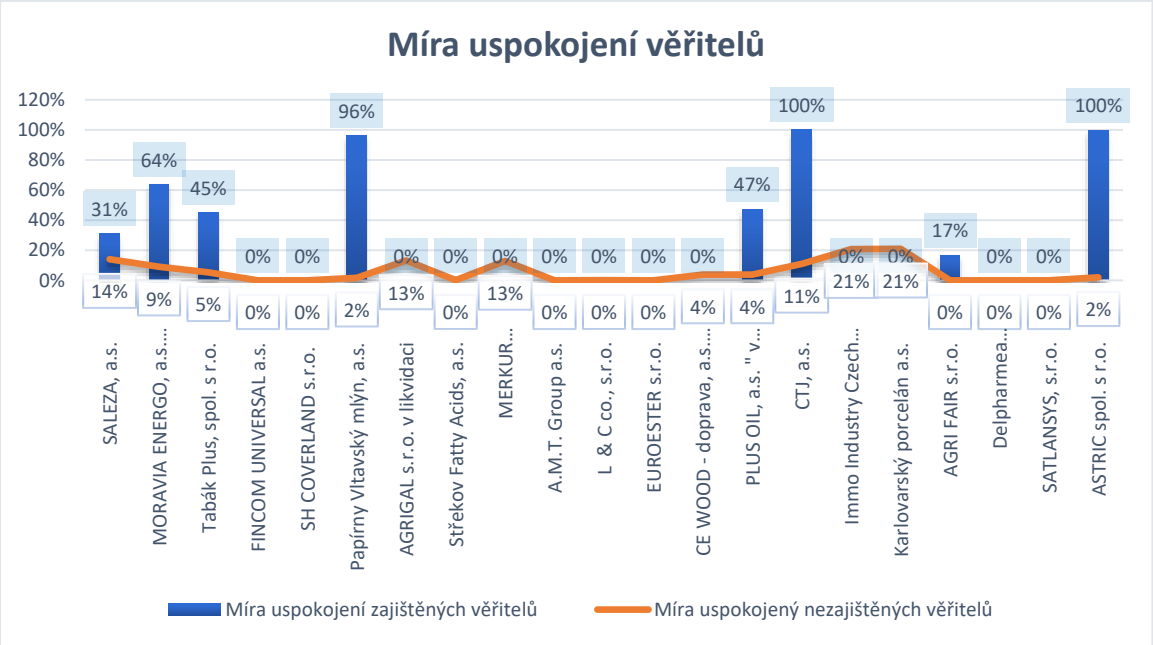
2.2.5 Míra uspokojení věřitelů

Úspěch insolvenčního řízení by se mohl měřit dle míry uspokojení jednotlivých skupin věřitelů vyjádřeného v procentech. Uspokojení těchto věřitelů je dáno výši jejich pohledávek, které byly přihlášeny do insolvenčního řízení a uznány insolvenčním správcem, a výše čistého výtěžku zpeněžení, z kterého se tyto pohledávky uspokojují. Svou roli může také hrát doba trvání insolvenčního řízení, jelikož se v některých případech s delší dobou trvání insolvenčního řízení taktéž zvyšují pohledávky za majetkovou podstatou, snižující konečný čistý výtěžek určený pro uspokojení pohledávek věřitelů. Stejně tak by mohl svou roli hrát i způsob zpeněžení majetkové podstaty, kde některé typy zpeněžení mohou přinášet lepší čistý výtěžek zpeněžení než jiné.

V insolvenčním řízení se uspokojují dvě skupiny věřitelů, tj. věřitelé nezajištění a věřitelé zajištění. Obecně platí, že jsou zajištění věřitelé uspokojování ve vyšší míře, než věřitelé nezajištění, což je dáno i tím, že mají v uspokojování svých pohledávek faktickou přednost před pohledávkami nezajištěných věřitelů.

V našem sledovaném vzorku dosáhli nejlepšího uspokojení svých pohledávek zajištění věřitelé v případě společnosti CTJ, a.s., ASTRIC spol. s r. o., kde bylo uspokojení těchto věřitelů celých 100 %, a věřitelé společnosti Papírny Vltavský mlýn, a. s., kde bylo toto uspokojení na úrovni 96 %. Naopak nejmenšího uspokojení dosáhly zajištění věřitelé v případě společnosti AGRI FAIR s. r. o., kde byly jejich zajištěné pohledávky uspokojeny pouze z 17 %.

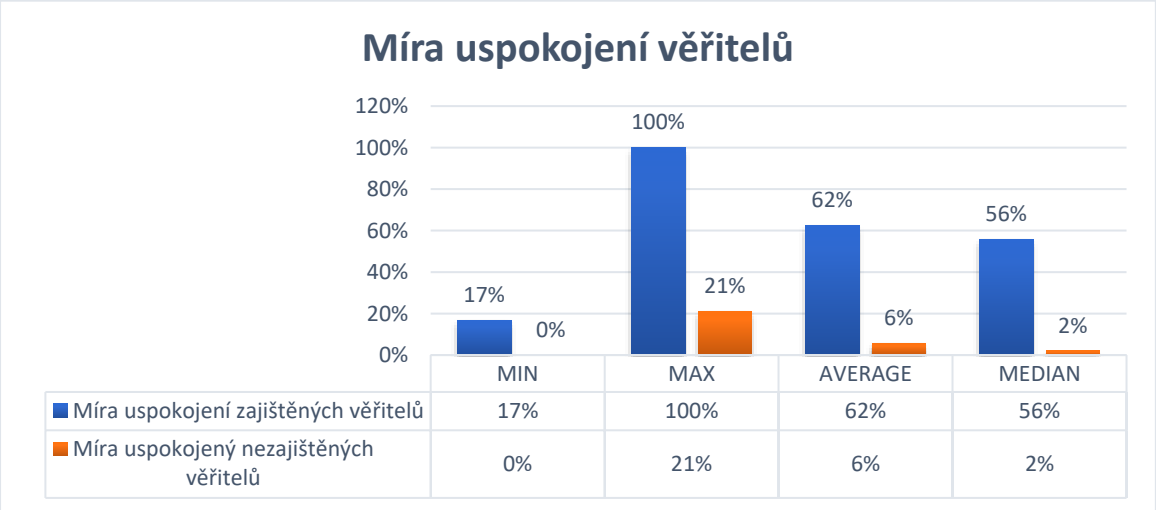
Graf 15: Míra uspokojení jednotlivých skupin věřitelů

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Z celého vzorku lze pak určit minimální, maximální, průměrné hodnoty uspokojení jednotlivých skupin věřitelů a jejich medián. Zde je patrné, že ve všech ohledech dosahují lepšího uspokojení svých pohledávek zajištění věřitelé, kde jsou v průměru uspokojeni z 62 % výše svých pohledávek oproti 6 % uspokojení v případě věřitelů nezajištěných, resp. jejich medián je 56 % oproti 2 % v případě nezajištěných věřitelů.

Graf 16: Míra uspokojení jednotlivých skupin věřitelů – minimální, maximální, průměrné hodnoty a jejich medián

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

2.2.6 Odměna insolvenčního správce

Insolvenční správce je motivován k dosáhnutí co nejlepšího uspokojení pohledávek věřitelů zajištěných i nezajištěných tím, že se jeho odměna z insolvenčního řízení vypočítává z výtěžku zpeněžení pro tyto dvě skupiny věřitelů. Podle § 1 odst. 3 Vyhlášky

č. 313/2007 Sb., odměna insolvenčního správce určená z výtěžku zpeněžení jednotlivého předmětu zajištění činí z částky určené k vydání věřitelům, jejichž pohledávka byla tímto předmětem zajištěna činí:

Tabulka 5: Výpočet odměny insolvenčního správce z výtěžku zpeněžení zajištěných věřitelů

Výše zpeněžení	Odměna
od 0 – 1 mil. Kč	9 %
od 1 mil. Kč do 10 mil. Kč	90 000 Kč + 4 % z částky přesahující 1 mil. Kč
od 10 mil. Kč do 50 mil. Kč	450 000 Kč + 3 % z částky přesahující 10 mil. Kč
od 50 mil. Kč do 500 mil. Kč	1 650 000 Kč + 2 % z částky přesahující 50 mil. Kč
od 500 mil. Kč	10 650 000 Kč + 1 % z částky přesahující 500 mil. Kč.

Zdroj: Vyhláška č. 313/2007 Sb., vlastní zpracování

Odměna určená z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele činí:

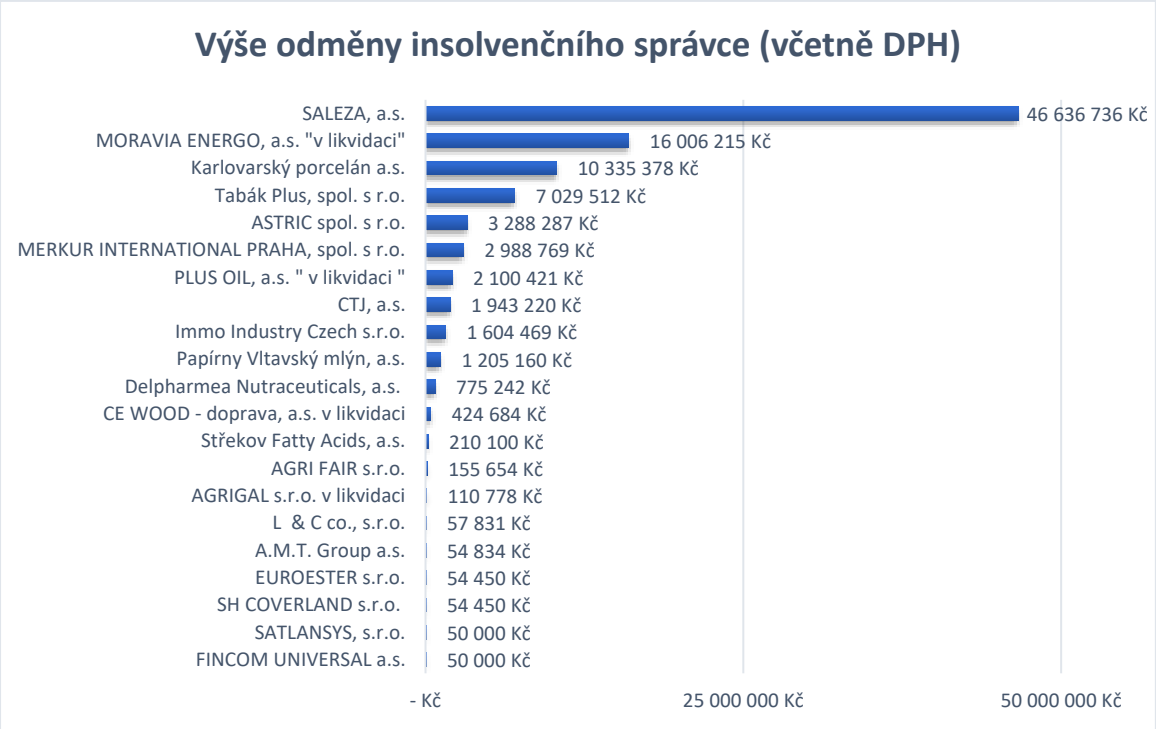
Tabulka 6: Výpočet odměny insolvenčního správce z výtěžku zpeněžení nezajištěných věřitelů

Výše zpeněžení	Odměna
od 0 do 500 tis. Kč	25 %
od 500 tis. Kč do 1 mil. Kč	125 000 Kč + 20 % z částky přesahující 500 tis. Kč
od 1 mil. Kč do 5 mil. Kč	225 000 Kč + 15 % z částky přesahující 1 mil. Kč
od 5 mil. Kč do 10 mil. Kč	825 000 Kč + 13 % z částky přesahující 5 mil. Kč
od 10 mil. Kč do 50 mil. Kč	1 475 000 Kč + 10 % z částky přesahující 10 mil. Kč
od 50 mil. Kč do 100 mil. Kč	5 475 000 Kč + 5 % z částky přesahující 50 mil. Kč
od 100 mil. Kč do 250 mil. Kč	7 975 000 Kč + 1 % z částky přesahující 100 mil. Kč
od 250 mil. Kč	9 475 000 Kč + 0,5 % z částky přesahující 250 mil. Kč.

Zdroj: Vyhláška č. 313/2007 Sb., vlastní zpracování

Je tedy v přímém zájmu insolvenčního správce zajistit co nejlepší možné zpeněžení majetkové podstaty tak, aby z toho těžili jak jednotlivé skupiny věřitelů, tak i on sám. Nestačí-li výtěžek ze zpeněžení majetkové podstaty na uspokojení všech pohledávek za majetkovou podstatou a jim na roveň postavených, uspokojí se nejprve odměna insolvenčního správce. Tedy i v případech, kdy nebyl insolvenčním správcem nalezen majetek vhodný k zpeněžení, má nárok na odměnu. Nezpeněžil-li tedy správce v konkursu žádný majetek a zároveň přezkoumal byť jedinou přihlášku pohledávky, má automaticky nárok na odměnu ve výši 45 000 Kč, nejvýše však ve výši 50 000 Kč, což i v mnoha případech níže uvedených nastalo.

Graf 17: Přehled výší odměn insolvenčních správců včetně DPH

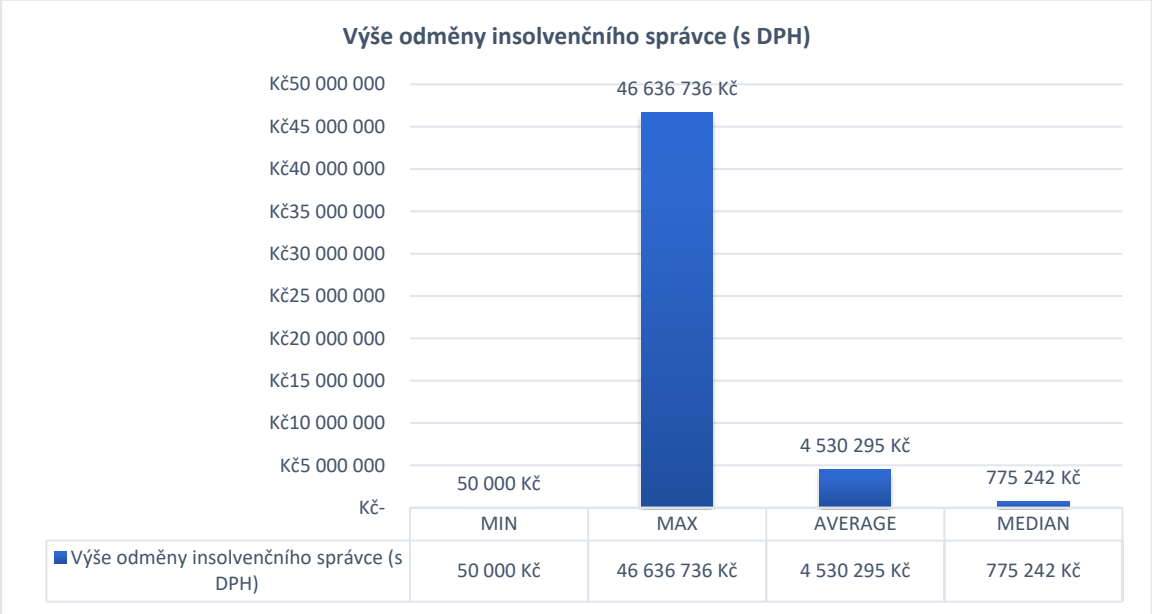

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Výše odměny insolvenčního správce tak svým způsobem pozitivně koreluje s výší čistého zpeněžení majetkové podstaty dlužníka, a tak i zde vidíme, že největší odměna připadá na insolvenčního správce společnosti SALEZA, a.s., následovaná odměnami insolvenčních správců společností MORAVIA ENERGO, a. s. „v likvidaci“ a Karlovarský porcelán a. s.. Na druhé straně spektra, jako už v mnoha předchozích případech, stojí společnosti FINCOM UNIVERSAL, a. s. a SATLANTYS, s. r. o., u kterých nebyl nalezen žádný majetek vhodný ke zpeněžení a byla tak insolvenčním správcům vyplacena maximální možná odměna, tj. 50 000 Kč.

V případě průměrných, maximálních a minimálních hodnot odměny insolvenčního správce a jejich mediánu mé zkoumání opět pokřivuje společnost SALEZA, a.s., jakožto velmi extrémní případ. Pokud bychom tak SALEZA, a. s. ze zkoumání vyřadili, dostali bychom se na průměrnou výši odměny insolvenčního správce ve výši 2 424 972 Kč a medián 599 962 Kč.

Graf 18: Přehled výší odměn insolvenčních správců včetně DPH – minimální, maximální, průměrné hodnoty a jejich medián

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

2.3 Analýza hlavních vlivů na úspěšnost konkurzního řízení

Úspešnost insolvenčního řízení mohou ovlivňovat různé faktory. V rámci své analýzy předpokládám, že se na úspěchu insolvenčního řízení nejvíce podílí délka insolvenčního řízení, počet věřitelů přihlášených do insolvenčního řízení a způsob zpeněžení majetkové podstaty. Úspěšnost insolvenčního řízení pak měřím dle míry uspokojení jednotlivých skupin a také délky samotného insolvenčního řízení. Pro ověření všech mých hypotéz bude využito testu o nulovosti korelačního koeficientu.

2.3.1 Vliv délky insolvenčního řízení na míru uspokojení věřitelů

Délka insolvenčního řízení může mít vliv na míru uspokojení jednotlivých skupin věřitelů vzhledem k tomu, že se s prodlužující délkou tohoto řízení mohou zvyšovat pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené, snižující celkový čistý výtěžek zpeněžení určení pro uspokojení pohledávek zajištěných a nezajištěných věřitelů.

Použitý test: Test o nulovosti korelačního koeficientu

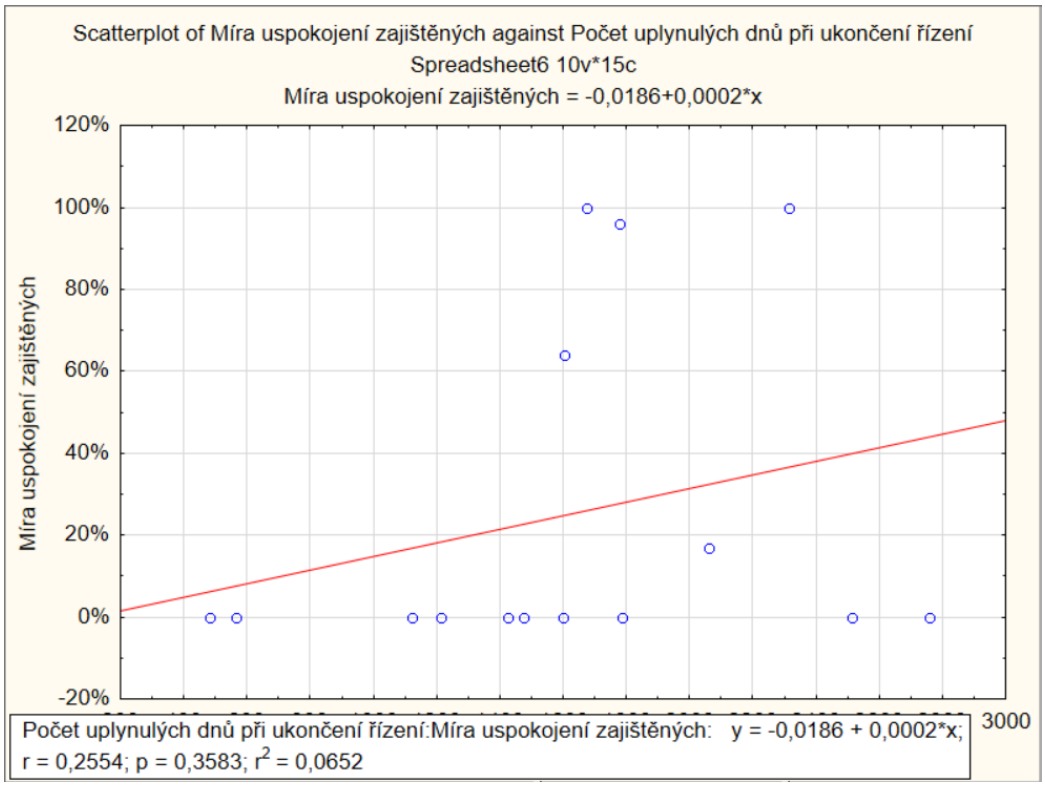
Nulová hypotéza H0: $\rho = 0$

Alternativní hypotéza H: $\rho \neq 0$

Kde, pokud se korelační koeficient bude blížit hodnotě 0, znamená to, že neexistuje vztah mezi délkou insolvenčního řízení na uspokojení jednotlivých skupin věřitelů. Byly použity pouze data u již ukončených insolvenčních řízení.

V případě zajištěných věřitelů jsou výsledku testu následující:

Obrázek 3: Test o nulovosti korelačního koeficientu – Vliv délky insolvenčního řízení na uspokojení zajištěných věřitelů

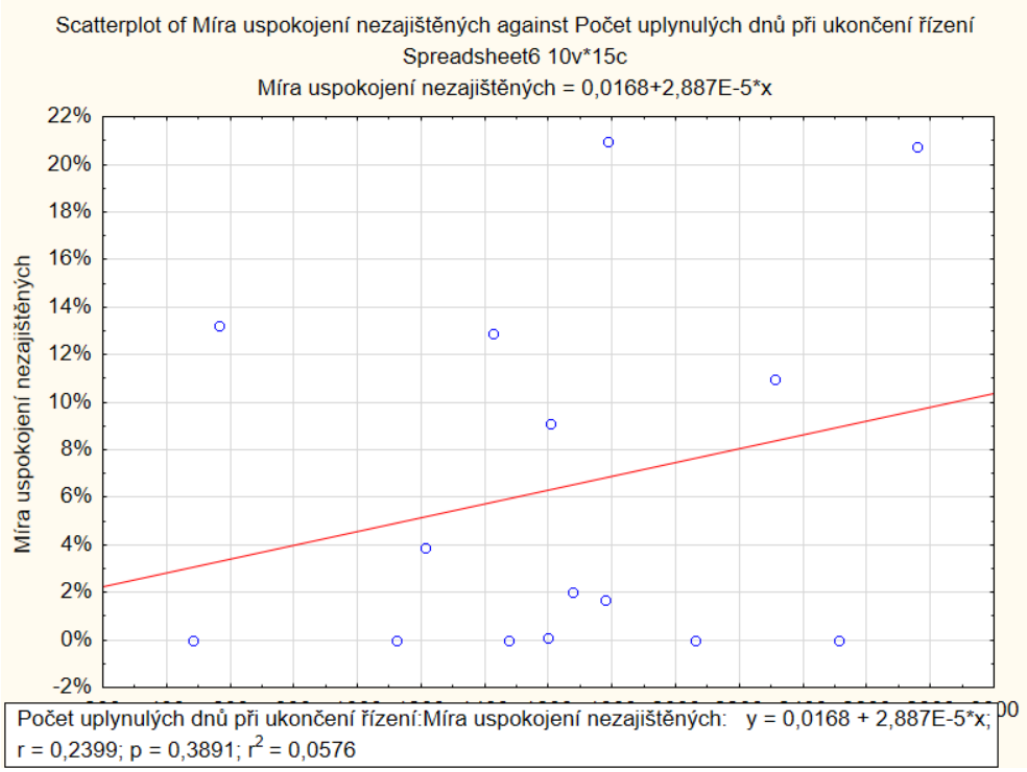

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

V tomto případě nám korelační koeficient r vyšel 0,2254 a zároveň p-hodnota 0,3583, což je větší než hodnota významnosti $\alpha = 0,05$, tedy nelze říci, že by měla doba trvání insolvenčního řízení vliv na míru uspokojení zajištěných věřitelů.

V případě vlivu délky insolvenčního řízení na uspokojení nezajištěných věřitelů jsou výsledky testu následující:

Obrázek 4: Test o nulovosti korelačního koeficientu – Vliv délky insolvenčního řízení na uspokojení nezajištěných věřitelů

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Ani v tomto případě nelze jednoznačně říci, že by měla délka insolvenčního řízení vliv na míru uspokojení nezajištěných věřitelů, kde hodnota korelace r je rovna 0,2399 a p-hodnota je opět vyšší než hodnota významnosti $\alpha = 0{,}05$.

Je to ve své podstatě logické, protože v případě řízení, kde nebyl insolvenčním správcem dohledán žádný majetek vhodný ke zpeněžení může být doba trvání insolvenčního řízení krátká, viz. společnost FINCOM UNIVERSAL, kde trvalo celé řízení celkem 481 dní, nebo naopak dlouhá, viz společnost SATLANTYS, s. r. o., kde v obou případech byl čistý výtěžek zpeněžení nulový, a tedy i míra uspokojení jednotlivých skupin věřitelů byla 0 %.

2.3.2 Vliv počtu věřitelé na časový průběh insolvenčního řízení

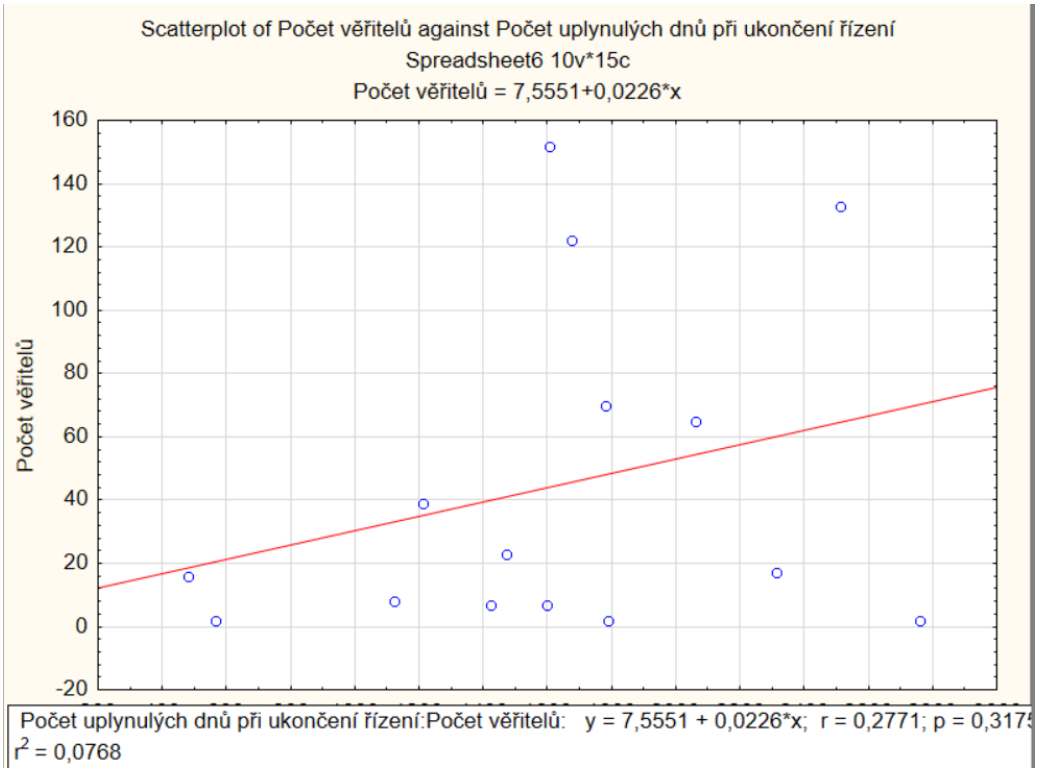
Vyšší počet věřitelů účastnicích se insolvenční řízení má za následek vyšší počet přihlášených pohledávek, stejně jako větší pravděpodobnost incidenčních sporů a tím pádem, mající vliv na délku insolvenčního řízení a tím pádem i na výši pohledávek za majetkovou podstatou, opět negativně ovlivňující čistý výtěžek zpeněžení určený pro jednotlivé skupiny věřitelů k jejich uspokojení.

Použitý test: Test o nulovosti korelačního koeficientu

Nulová hypotéza H0: $\rho = 0$

Alternativní hypotéza H: $\rho \neq 0$

Obrázek 5: Test o nulovosti korelačního koeficientu – Vliv počtu věřitelů na délku insolvenční řízení

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Stejně jako v předchozích případech, ani zde nelze jednoznačně říci, že by měl počet věřitelů výrazný vliv na délku insolvenčního řízení. V tomto případě vyšel koeficient korelace r 0,2771 a p-hodnota je opět vyšší než hodnota významnosti $\alpha = 0,05$. Můžeme zde opět uvést několik případů. Zatímco společnost Immo Industry Czech s. r. o. měla pouze dva věřitele celkem, její insolvenční řízení trvalo celých 2 760 dní, zatímco u společnosti MORAVIA ENERGO, a. s. „v likvidaci" trvalo insolvenční řízení 1 605 při počtu 152 věřitelů a společnost FINCOM UNIVERSAL, a. s. měla se svými 16 věřiteli insolvenční řízení trvající pouhých 481 dní. I z toho je vidět jasná disparita mezi jednotlivými subjekty tohoto výzkumu a délku insolvenčního řízení tak musí ovlivňovat jiné faktory, než právě počet jejich věřitelů.

2.4 Komparace výstupů práce v kontextu již proběhlých studií z oblasti konkurzního řízení úpadku podniku

Pro komparaci výsledků mé práce využiji výzkumu nazvaného „Konkurzy v České republice: realita zjištěná statistickým zkoumáním" autorů Jaroslava Schönfelda, Luboše Smrčky, Evy Kislingerové a Jakuba Erlitze.

Ve třech různých vlnách analyzovali celkem 2 193 insolvenčních řízení, kde já se budu soustředit hlavně na komparaci s výsledky jejich třetí vlny zkoumání, kde bylo zkoumání podrobeno 572 insolvenčních řízení. Kompletní výsledky všech vln jejich výzkumů reprezentují téměř 20 % všech insolvencí podnikatelských subjektů, které v České republice proběhly od ledna 2008 do konce roku 2013 a já se tak pokusím porovnat výsledky své práce na výsledky zkoumání těchto autorů a zjistit tak případné rozdíly mezi korporátních konkursů a výsledků jejich práce.

2.4.1 Časový průběh insolvenčního řízení

Konkrétní výsledky časového průběhu insolvenční řízení jsme si již představili výše, jak si však výsledky mého šetření stojí v porovnání s časovým průběhem již proběhlých insolvencí můžeme vidět v tabulce níže.

Tabulka 7: Komparace výsledků studií - doba od podání návrhu do rozhodnutí o úpadku (1) a doba od podání návrhu do schválení závěrečné zprávy insolvenčního správce nebo do zrušení konkurzu (2)

	Výzkum Schönfeld a kol.		Výsledky mého zkoumání	
	1	2	1	2
Průměr	70	681	76	1 625
Median	44	528	58	1 605

Zdroj: Schönfeld, Smrčka, Kislingerová a Erlitz (2015), Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Jak je z výsledků patrné, v případě korporátních konkurzů by se dalo říci, že insolvenční řízení trvá podstatně déle. V případě doby od podání insolvenčního návrhu po rozhodnutí o úpadku nejsou rozdíly příliš velké, avšak podstatný rozdíl je v případě délky trvání insolvenčních řízení, která již byla ukončena. Dá se říci, že korporátní insolvenční řízení řešená konkurzem trvají v průměru o téměř 1 000 dní déle a medián těchto hodnot je taktéž o zmiňovaných 1 000 dní delší. Rozdíl mezi hodnotami průměrnými a mediánem lze vysvětlit tím, že se ve sledovaných vzorcích nacházely určité společnosti, které trvaly výraznější dobu, než je průměr.

2.4.2 Struktura věřitelů a pohledávek

Z tabulky níže slouží jako orientační příklad toho, jaká je průměrná výše pohledávek na jednoho věřitele v případě korporátních konkurzů v porovnání s obecným insolvenčním řízením řešeným konkursem, za který může výzkum, s kterým komparaci provádím, považovat. V případě korporátních konkurzů připadají v průměru na jednoho věřitele pohledávky v objemu přesahující 10 mil. Kč, zatímco v porovnávané studii byla tato výše na úrovni přesahující 0,5 mil. Kč. Stejný rozdíl můžeme pozorovat i při rozčlenění na věřitele nezajištěné a zajištěné, kde hlavně v případě pohledávek zajištěných věřitelů pozorujeme více jak stonásobnou hodnotu průměrné výše pohledávek na jednoho zajištěného věřitele. V případě nezajištěných věřitelů je pak rozdíl mezi oběma studiemi podobný u celkových pohledávek i u o pohledávek nezajištěných věřitelů, tj. cca sedmnáctinásobek průměrné výše pohledávek na jednoho věřitele u korporátních konkurzů oproti výsledkům výzkumu Schönfelda a kolektivu.

Tabulka 8: Komparace výsledků studií – struktura a počet věřitelů, objem jejich pohledávek a průměrná výše pohledávek na jednoho věřitele dle jeho postavení v insolvenčním řízení

	Výzkum Schönfeld a kol.			Výsledky mého zkoumání		
Celkem	**Objem**	**Počet věřitelů**	**Průměrná výše pohledávek na jednoho věřitele**	**Objem**	**Počet věřitelů**	**Průměrná výše pohledávek na jednoho věřitele**
Uznané pohledávky	3 186 202 092 Kč	5 558	573 264 Kč	30 479 948 856 Kč	3030	10 059 389 Kč
Nezajištěné	**Objem**	**Počet věřitelů**	**Průměrná výše pohledávek na jednoho věřitele**	**Objem**	**Počet věřitelů**	**Průměrná výše pohledávek na jednoho věřitele**
Uznané pohledávky	2 565 079 189 Kč	5 270	486 732 Kč	25 571 198 340 Kč	3009	8 498 238 Kč
Zajištěné	**Objem**	**Počet věřitelů**	**Průměrná výše pohledávek na jednoho věřitele**	**Objem**	**Počet věřitelů**	**Průměrná výše pohledávek na jednoho věřitele**
Uznané pohledávky	621 122 903 Kč	288	2 156 677 Kč	4 908 750 516 Kč	21	233 750 025 Kč

Zdroj: Schönfeld, Smrčka, Kislingerová a Erlitz (2015), Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Pokud bychom se podívali na podíl počtu zajištěných a nezajištěných věřitelů a objemu jejich pohledávek na celkovém objemu pohledávek a počtu věřitelů, můžeme opět pozorovat jistý rozdíl mezi výsledky mého zkoumání a výsledky komparované studie. Zatímco podíl počtu zajištěných věřitelů se v případě korporátních konkurzních řízení od podílu počtu zajištěných věřitelů z výsledku výzkumu autorů liší o 4 %, podíl objemu jejich pohledávek na celkovém objemu pohledávek se přibližuje. Je to dáno právě i tím, že v případě korporátních konkurzních řízení je výše pohledávek na jednoho zajištěného věřitele výrazně vyšší než v případě komparované studie. V případě nezajištěných věřitelů je možné sledovat pak vyšší procentuální podíl objemu pohledávek těchto věřitelů u korporátních konkurzního řízení, který je dán také daleko vyšším počtem nezajištěných věřitelů v případě výsledků mého zkoumání.

Tabulka 9: Komparace výsledků studií – Podíl zajištěných a nezajištěných věřitelů na celku dle objemu a počtu jejich pohledávek

	Výzkum Schönfeld a kol.		Výsledky mého zkoumání	
	objem	**počet**	**objem**	**počet**
Podíl zajištěných věřitelů	19,49 %	5,18 %	16,10 %	0,69 %
Podíl nezajištěných věřitelů	80,51 %	94,82 %	83,90 %	99,31 %

Zdroj: Schönfeld, Smrčka, Kislingerová a Erlitz (2015), Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

2.4.3 Uspokojení věřitelů

Zpeněžením majetkové podstaty a odečtením nákladů pohledávek za majetkovou podstatou je získán čistý výtěžek zpeněžení, určený k uspokojení pohledávek jednotlivých skupin věřitelů, kteří tyto pohledávky přihlásili do insolvenčního řízení. Uspokojují se ty pohledávky, které nebyly v rámci insolvenčního řízení vedeny jako pohledávky za majetkovou podstatou nebo pohledávky jim na roveň postavené. Takové pohledávky se uspokojují ještě před momentem zjištění čistého výtěžku zpeněžení, jelikož se uvádějí jako náklad, o který jsou příjmy z zpeněžení majetkové podstaty sníženy.

I v rámci uspokojení jednotlivých skupin věřitelů můžeme pozorovat rozdíly mezi výsledky výzkumu Schönfelda a kolektivu oproti mému zkoumání, kdy lze pozorovat vyšší

míru uspokojení zajištěných věřitelů v případě komparovaného výzkumu oproti mým zjištěním. V případě korporátních konkurzů je tak uspokojení zajištěných věřitelů nižší, kdy jejich pohledávky byly uspokojeny pouze do výše 33,84 % svého původního uznaného objemu oproti 38,01 % v případě výzkumu Schönfelda a kol.. Naopak lze ale sledovat vyšší míru uspokojení nezajištěných věřitelů v případě korporátních konkurzů, kde je jejich uspokojení o celých 6 % vyšší oproti výsledkům výzkumu Schönfelda a kol..

Tabulka 10: Komparace výsledků studií – Přehled uspokojení jednotlivých skupin věřitelů

	Výzkum Schönfeld a kol.			Výsledky mého zkoumání		
	Uznané pohledávky	Objem výplaty	Uspokojení	Uznané pohledávky	Objem výplaty	Uspokojení
Zajištění věřitelé	621 122 903 Kč	236 091 420 Kč	38,01 %	4 908 750 516 Kč	1 661 135 866,78 Kč	33,84 %
Nezajištění věřitelé	2 565 079 189 Kč	144 983 728 Kč	5,65 %	25 571 198 340 Kč	2 978 764 877,92 Kč	11,65 %

Zdroj: Schönfeld, Smrčka, Kislingerová a Erlitz (2015), Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

2.5 Hlavní výstupy výzkumu

V tomto výzkumu byla použita data celkem 21 společností dle velikosti jejich obratu před úpadku, které se nacházeli v insolvenčním rejstříku od roku začátku roku 2008 do 1.9.2017. Kromě základní deskriptivní statistiky popisující základní charakteristiky těchto společností byla provedena i analýza možných vlivů na úspěšné konkurzní řízení. V rámci praktické části byly porovnávány výsledky mého zkoumání na výsledky zkoumání autorů Schönfelda, Smrčky, Kislingerové a Erlitze, konkrétně na třetí vlnu jejich zkoumání insolvenčních řízení řešených konkursem v České republice od roku 2008 do roku 2013.

V následujících řádcích této diplomové práce je pak uvedeno shrnutí celého výzkumu a také výsledná komparace nejpodstatnějších výstupů mé práce oproti výsledkům všech tří vln výzkumů Schönfelda a kol.

2.5.1 Shrnutí výsledků výzkumu

V rámci výzkumu bylo zkoumáno 21 společností, jmenovitě se jedná o společnosti SALEZA, a.s., MORAVIA ENERGO, a.s. "v likvidaci", Tabák Plus, spol. s r.o., FINCOM UNIVERSAL a.s., SH COVERLAND s.r.o., Papírny Vltavský mlýn, a.s., AGRIGAL s.r.o. v likvidaci, Střekov Fatty Acids, a.s., MERKUR INTERNATIONAL PRAHA, spol. s r.o., A.M.T. Group a.s., L & C co., s.r.o., EUROESTER s.r.o., CE WOOD - doprava, a.s. v likvidaci, PLUS OIL, a.s. " v likvidaci ", CTJ, a.s., Immo Industry Czech s.r.o., Karlovarský porcelán a.s., AGRI FAIR s.r.o., Delpharmea Nutraceuticals, a.s., SATLANSYS, s.r.o. a ASTRIC spol. s r.o..

V níže uvedené tabulce jsou uvedené celkové závěry tohoto výzkumu, kde jsou uvedené celkové a průměrné hodnoty pro jednotlivé sledované charakteristiky všech 21 společností zařazených do výzkumu. Konkrétněji zde zkoumá průměr a medián počtů dnů od podání insolvenčního návrhu do úpadku, potažmo do ukončení insolvenčního řízení, dále pak struktura věřitelů v jednotlivých řízeních a jejich uspokojení v insolvenčním řízení, stejně jako porovnání počtu úspěšných řízení a řízení, kde nebyli tito věřitelé z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty uspokojeni.

Tabulka 11: Shrnutí výsledků práce

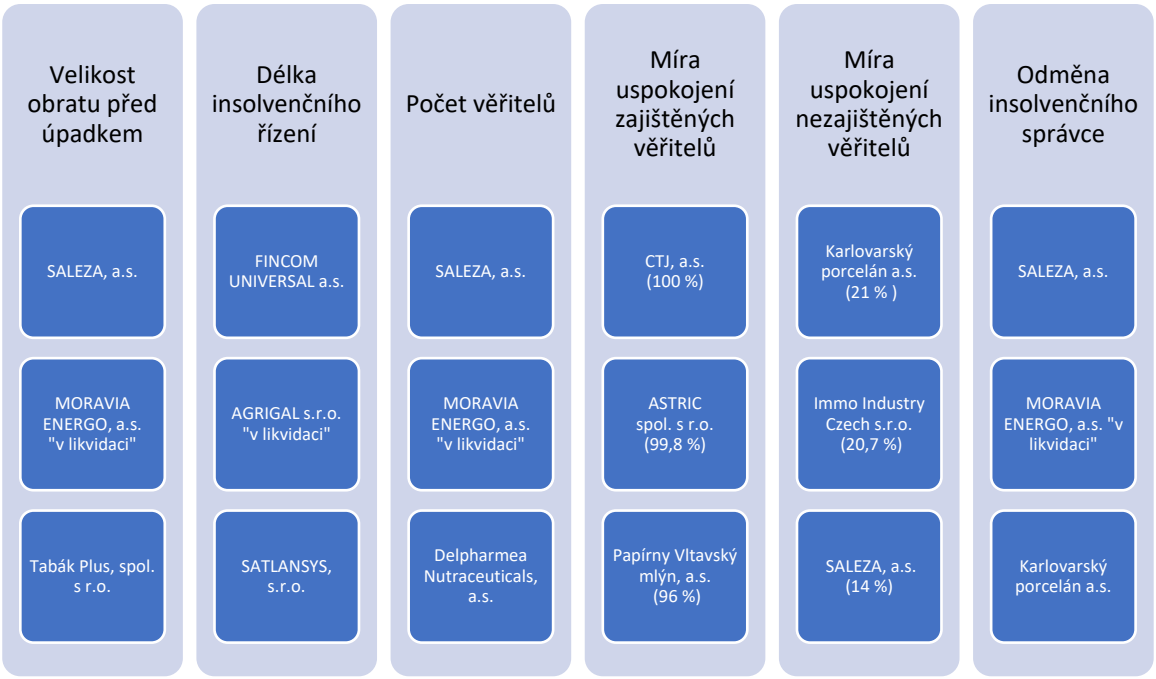
Počet případů přijatých do zkoumání	21
Průměr/medián trvání do úpadku (dny)	76 / 58
Průměr/medián trvání do konce řízení (dny)	1 625 / 1 605
Počet řízení s pouze zajištěnými/nezajištěnými/oběma typy věřitelů	0 / 13 / 8
Řízení s uspokojením/bez uspokojení věřitelů	16 / 5
Procentuální poměr řízení s a bez uspokojení	68,7 : 31,3
Uspokojení pohledávek zajištěných věřitelů (%)	34
Uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů (%)	12

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

Analýzou hlavních vlivu na úspěšné konkurzní řízení však nebyla potvrzena ani jedna z hypotéz, tj. že by měla délka insolvenčního řízení vliv na míru uspokojení zajištěných a nezajištěných věřitelů a že by měl počet věřitelů majících přihlášené pohledávky v insolvenčním řízení vliv na délku samotného insolvenčního řízení a tak pro další výzkum v této oblasti bude nutné zvolit jiné, lepší faktory, z kterých by se dal jakýkoliv vliv na úspěšné konkurzní řízení zjistit.

V následujícím schématu jsou pak uvedeny v souhrnu firmy dle jejich pořadí v rámci různých charakteristik insolvenčního řízení. Uvedené firmy jsou ve všech případech řazeny dle úspěšnosti měřené dle maximálních hodnot, s výjimkou délky insolvenčního řízení, kde jsou uvedeny firmy dle délky uvedeny od nejkratšího ukončeného řízení vzestupně.

Obrázek 6: Přehled firem dle jejich pořadí v jednotlivých charakteristikách insolvenčního řízení

Zdroj: Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

2.5.2 Závěrečná komparace výsledků výzkumu

V rámci mé praktické části byly porovnány výsledky mého výzkumu s výsledky 3. vlny zkoumání insolvenčních řízení řešených konkurzem autorů Schönfelda, Smrčky, Kislingerové a Erlitze. Pro lepší srovnání na závěr své praktické části uvádím komparaci výsledků mé práce s výsledky všech tří vln zkoumání, které tito autoři provedli.

Z výsledků je patrné, že ačkoliv se v některých charakteristikách autoři dobrali podobných výsledků jako já ve svém výzkumu, např. v případě průměru a mediánu doby trvání od podání insolvenčního návrhu po prohlášení úpadku či uspokojení zajištěných věřitelů, v mnoha se výsledky mé práce s výzkumem těchto autorů naopak výrazně liší.

Pokud se jedná např. průměrnou dobu a medián doby trvání celého insolvenčního řízení, od podání insolvenčního návrhu až po ukončení celého řízení, v případě korporátních konkurzních řízení je tato doba trvání výrazně delší. Zatímco Schönfeld a kolektiv zjistili, že je průměrná doba trvání insolvenčního řízení v průměru kolem 650 dní a medián těchto hodnot je 525 dní, z mého výzkumu plyne průměrná doba i medián doby insolvenčního řízení přes 1 600 dní. Způsobeno to bude nejspíš právě velikostí vybraných firem ve výzkumu, kde objem všech přihlášených a uznaných pohledávek v případě mého výzkumu byl více jak desetinásobný, stejně jako průměrný počet věřitelů, kdy na 572 zkoumaných insolvenčních řízení v případě výzkumu Schönfelda a kolektivu připadá v průměru 10 věřitelů, v případě mého výzkumu bylo na 21 sledovaných insolvenčních řízení v průměru 144 věřitelů.

Nejpodstatnější položkou zde je však uspokojení zajištěných a nezajištěných věřitelů, kde v případě zajištěných věřitelů se oba výzkumy, jak mnou provedený, tak provedený Schönfeldem a kol., téměř rovnají, pokud se podíváme na třetí vlnu zkoumání. Když to však porovnáme s průměrem všech tří vln, je rozdíl již 6 % ve prospěch autorova výzkumu. Naopak uspokojení věřitelů nezajištěných je významně vyšší v případě mého výzkumu.

Tabulka 12: Komparace hlavních závěrů studií

	Výzkum Schönfeld a kol.			Autorův výzkum
Údaj	1. vlna	2. vlna	3. vlna	
Počet případů přijatých do zkoumání	675	946	572	21
Průměr/medián trvání do úpadku (dny)	n.a	77 / 54	70 / 44	76 / 58
Průměr/medián trvání do konce řízení (dny)	n.a	681 / 528	617 / 553	1 625 / 1 605
Počet řízení s pouze zajištěnými/nezajištěnými/oběma typy věřitelů	n.a	13/ 274 / 74	5 / 305 / 100	0 / 13 / 8
Řízení s uspokojením/bez uspokojení věřitelů	94 / 93	160 / 201	223 / 192	16 / 5
Procentuální poměr řízení s a bez uspokojení	49,5 : 50,5	44,3 : 55,7	56,7 : 46,3	68,7 : 31,3
Uspokojení pohledávek zajištěných věřitelů (%)	24	23	38	34
Uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů (%)	1,2	3,5	6	12

Zdroj: Zdroj: Schönfeld, Smrčka, Kislingerová a Erlitz (2015), Insolvenční rejstřík, vlastní výzkum

3 Závěr

V případě, že se podnik dostane do krize způsobené platební neschopností, předlužením nebo hrozícím úpadkem, musí začít hledat způsoby, jak tuto krizi řešit. Pokud není možné tuto společnost reorganizovat a pokračovat tak v jejím provozu, je v případě zjištění úpadku nutno využít konkurzu, resp. nepatrného konkurzu v případě společností s obratem do 2. mil. Kč s počtem věřitelů nepřesahujícím 50 tak, u kterého je všeobecně snahou co nejefektivněji zpeněžit majetkovou podstatu dlužníka tak, aby byl uspokojeni přihlášení věřitelé v co možná nejvyšší míře.

Díky v roce 2008 zrušenému „*Zákonu č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání*“ a naopak nově přijatému „*Zákonu č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení“* se stalo insolvenční řízení přehlednější, a i díky tomu se počet prohlášených konkurzů každým rokem snižuje. Konkurz je formálním způsobem řešení úpadku společnosti, kde se rozlišují dvě formy. Standardní, jindy nazývaný likvidační konkurz, jehož záměrem je ukončení provozu dlužníka, zpeněžení jeho majetkové podstaty a z tohoto zpeněžení uspokojení pohledávek věřitelů, a sanační konkurz, jehož cílem je zachování provozu podniku, ale jen s cílem prodat podnik jako celek. Firma zaniká, ale podnik provozuje dál někdo jiný.

Dlužník má zákonnou povinnost podat insolvenční návrh v případě, že zjistí, že se podnik nachází v úpadku. V případě hrozícího úpadku musí samotný dlužník posoudit, zda se v takové situaci nachází, jelikož k tomu má sám nejlépe dostupné informace. V případě hrozícího úpadku má pak dlužník možnost vyhlásit sám na sebe insolvenční návrh. Druhou možností je věřitelský insolvenční návrh, kdy věřitelé mohou tento návrh podat v případě, že existují alespoň dva věřitelé, kteří mají za dlužníkem pohledávky 30 dnů po splatnosti a zároveň očekávají, že je dlužník nebude schopen plnit.

Výsledkem konkurzu by mělo být co nejvyšší uspokojení věřitelských pohledávek, kde se pořadí uspokojování těchto pohledávek řídí jasným pravidlem, kdy jsou prve uspokojovány pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené a teprve poté pohledávky zajištěných a nezajištěných věřitelů. V mnoha případech však majetková podstata nestačí ani na uspokojení jedné ze skupin věřitelů a výsledkem insolvenčního řízení řešeného konkurzem tak může být i nulové uspokojení všech věřitelů.

Cílem této práce bylo zjistit na základě provedeného výzkumu, jak si stojí konkurzní insolvenční řízení vedená u korporátních subjektů v porovnání s již proběhlými studiemi a i to, jaké faktory mohou mít vliv na úspěšnost insolvenčního řízení.

Ze 21 zkoumaných společností, kde se jednalo o největší korporátních konkurzní řízení řazená dle výše obratu před zjištěním úpadku, byli věřitelé uspokojeni v 16 případech a v 5 případech majetková podstata dlužníků nestačila na uspokojení ani zajištěných, ani nezajištěných věřitelů. Procentuálně vyjádřeno, 69 % všech řízení mělo jistou míru uspokojených věřitelů, zatímco v případě 31 % případů nebyl uspokojen ani jeden z věřitelů. Z celkového počtu zkoumaných společností pak mělo 13 společností pouze nezajištěné věřitele a 8 společností kombinaci zajištěných a nezajištěných věřitelů. Ani v jednom případě nebyli zajištění věřitelé jedinou skupinou věřitelů přihlašující své pohledávky do insolvenčního řízení.

Průměrná doba mezi podáním insolvenčního návrhu a zjištěním úpadku byla 76 dní a medián 58 dní, což si příliš neliší od výsledků autorů Schönfelda a kol., avšak v případě délky samotného insolvenčního řízení, tj. od podání insolvenčního návrhu až po ukončení insolvenčního řízení, jsou rozdíly již daleko větší, kdy v případě autorova výzkumu trvalo

insolvenční řízení v průměru o 1 000 dní déle než v případě výzkumu Schönfelda a kol. a medián byl taktéž o 1 000 dní delší.

V případě struktury a objemu pohledávek jednotlivých skupin věřitelů jsou opět rozdíly mezi oběma studiemi. Na 572 sledovaných insolvenčních řízení v případě studie Schönfelda a kol. připadalo v průměru 10 věřitelů s průměrnou výší pohledávek 570 000 Kč, zatímco v případě autorova výzkumu připadalo na 21 sledovaných insolvenčních řízení v průměru 144 věřitelů s průměrnou výší pohledávek ve výši 10 000 000 Kč.

V případě míry uspokojení jednotlivých skupin věřitelů, dle čehož by se dal měřit úspěch jednotlivých insolvenčních řízení, byla míra uspokojení zajištěných věřitelů v průměru 34 %, což se nikterak neliší od výsledků třetí vlny studie Schönfelda a kol.. V případě porovnání s výsledky všech tři vln je však rozdíl již 6 % ve prospěch korporátních konkurzních řízení. V případě nezajištěných věřitelů je rozdíl daleko znatelnější, kdy v korporátních konkurzních řízeních bylo dosaženo v průměru 12 % uspokojení pohledávek věřitelů v porovnání s 6 % třetí vlny komparované studie, kde průměr všech tří vln je dokonce jen 3,5 % uspokojení nezajištěných věřitelů.

V rámci analýzy hlavních vlivů na úspěšnost insolvenčního řízení pak bylo snahou zjistit, zda má časový průběh insolvenčního řízení vliv na uspokojení zajištěných a nezajištěných věřitelů a zda má vliv počtu věřitelů přihlašujících své pohledávky do insolvenčního řízení vliv na časový průběh insolvenčního řízení. Ani v jednom z případů se hypotézy nepotvrdily, a tak bude potřeba v dalších studiích z této oblasti vybrat jiné charakteristiky, které by mohly mít vliv na insolvenční řízení.

Použitá literatura

Knížní zdroje

1. **Richter, T.** (2008). *Insolvenční právo.* Praha, Česko: ASPI
2. **Kislingerová, E. a kol.** (2010) *Manažerské finance.* 3. vyd. Praha, Česko: C.H.Beck
3. **Kislingerová, E. & Schönfeld, J.** (2009). *Insolvence.* Praha, Česko: Oeconomica,
4. **Schönfeld J a kol.** (2018). *Transformace a restrukturalizace podniku*. Praha, Česko: C.H.Beck
5. **Maršíková, J.** (2011) *Insolvenční řízení z pohledu dlužník a věřitele : příručka zejména pro neprávníky, 2. vydání*. Praha, Česko: Linde
6. **Kozák, J., Dadam, A., Pachl, L.** (2016): *Insolvenční zákon a předpisy související.* Praha, Česko: Wolters Kluwer

Online zdroje

7. **Schönfeld, J.** (2011). *Stanovení hodnoty pohledávky simulací insolvenčního řízení [elektronický zdroj].* Disertační práce. Dostupné z : https://webhosting.vse.cz/ekisl/prace/Schoenfeld.pdf
8. **Dubská, D.** (2012). *Insolvenční zákon: Zlepšení úpadkového práva v praxi? Jednoznačně.* Dostupné z: http://www.cfoworld.cz/legislativa/insolvencni-zakon-zlepseni-upadkoveho-prava-vpraxi-jednoznacne-2084

9. **Žižlavský, M.** (2016). Je možná záchrana životaschopného podniku v insolvenci?, *Pravniprostor.cz.* Dostupné z: https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/je-mozna-zachrana-zivotaschopneho-podniku-v-insolvenci

10. **Creditreform** (2018). *Vývoj insolvencí v České republice v roce 2017*. Dostupné z: https://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/Presseartikel/Tiskova_zprava_vyvoj_insolvenci_v_CR_v_roce_2017.pdf

11. **Bankovnictvionline.cz** (2018). *Vývoj insolvencí v České republice v roce 2017.* Dostupné z: http://bankovnictvionline.cz/neprehlednete/vyvoj-insolvenci-v-ceske-republice-v-roce-2017

12. **The World Bank** (2008). *Doing business 2008.* Dostupné z: http://www.doingbusiness.org/~/media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB08-FullReport.pdf

13. **The World Bank** (2018). *Doing business 2018.* Dostupné z: http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/~/media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB18-print-report.pdf

14. **Schönfeld, J., Smrčka, L., Kislingerová, E., Erlitz, J.** (2015). *Konkurzy v České republice: realita zjištěná statistickým zkoumáním.* Dostupné z: https://www.vse.cz/eam/227

15. **Pileček, J., Červený, M., Müller, J.** (2011) *Ekonomické subjekty v úpadku jako jeden z projevů hospodářské krize: analýza regionálních disparit v rámci České republiky*. Dostupné z: https://www.vse.cz/rst/31

16. **Jakubík, P., Škerlíková, T.** (2014). *Makroekonomické determinanty úpadku firem v České republice*. Dostupné z: https://www.vse.cz/cfuc/395

17. **Smrčka, L., Artlová, M., Schönfeld, J.** (2011) *Factual and Mathematical Analysis of Impacts of the Economic Crisis on Tourism in the Czech Republic*. Dostupné z: http://www.naun.org/journals/m3as/20-876.pdf

18. **Smrčka, L., Schönfeld, J., Malý, T.** (2015). *Results from Researching Insolvency Processes in the Czech Republic.* DOI: 10.1007/s11294-014-9502-z

19. **Smrčka, L., Schönfeld, J.** (2014). *Several Conclusions from Research of Insolvency Cases in the Czech Republic.* DOI: 10.18267/j.cebr.70

20. **Smrčka, L., Plaček, J., Čámská, D.** (2016). *The Situation and Possible Further Development of Insolvency Proceedings in the Czech Republic*. DOI: 10.1007/s11294-016-9570-3

Další knižní zdroje

21. **Smrčka, L. & Schönfeld, J.** (2011). *Impact of the Global Economic Crisis on Tourism in the Czech Republic*. In *Recent Researches in Social Science, Digital Convergence, Manufacturing and Tourism.* Lanzarote: WSEAS

22. **Schönfeld, J. & Smrčka, L.** (2012). *Kritika statistických údajů o podnikových insolvencích v podmínkách České republiky*. In Kislingerová, E. & Špička, J. (ed.). (2012). *Faktory prosperity podniků v lokálním a globálním prostředí.* Praha, Česko: Oeconomica

23. **Smrčka, L., Schönfeld, J., Ševčík, P.** (2012). *The possibilities of reforming Czech insolvency law*. In Pavelková, D., Strouhal, J., Paseková, M. (ed.) (2012. *Advances in Finance & Accounting.* Atheny, Řecko:

24. **Schönfeld, J. & Smrčka, L.** (2012) Důvody diskvalifikace sanačního principu v insolvenčním řízení. In Kislingerová, E. & Špička, J. (ed.). (2012) *Transakční náklady českých ekonomických subjektů v insolvenčním řízení, možnosti jejich snižování a zlepšení statistiky insolvenčních řízení.* Praha, Česko: Oeconomica,

Internetové zdroje

www.credtireform.cz

www.insolcentrum.cz

www.justice.cz

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled povolených reorganizací od roku 2008 17

Tabulka 2: Konkurzy právnických osob a živnostníků..... 18

Tabulka 3: Přehled společností, u kterých ještě nebylo ukončeno insolvenční řízení, a počet dnů od podání insolvenčního návrhu do 30.4.2018 28

Tabulka 4: Přehled subjektů prováděného výzkumu dle struktury věřitelů 29

Tabulka 5: Výpočet odměny insolvenčního správce z výtěžku zpeněžení zajištěných věřitelů 39

Tabulka 6: Výpočet odměny insolvenčního správce z výtěžku zpeněžení nezajištěných věřitelů 39

Tabulka 7: Komparace výsledků studií - doba od podání návrhu do rozhodnutí o úpadku (1) a doba od podání návrhu do schválení závěrečné zprávy insolvenčního správce nebo do zrušení konkurzu (2) 45

Tabulka 8: Komparace výsledků studií – struktura a počet věřitelů, objem jejich pohledávek a průměrná výše pohledávek na jednoho věřitele dle jeho postavení v insolvenčním řízení 46

Tabulka 9: Komparace výsledků studií – Podíl zajištěných a nezajištěných věřitelů na celku dle objemu a počtu jejich pohledávek..... 46

Tabulka 10: Komparace výsledků studií – Přehled uspokojení jednotlivých skupin věřitelů 47

Tabulka 11: Shrnutí výsledků práce 48

Tabulka 12: Komparace hlavních závěrů studií..... 49

Seznam grafů

Graf 1: Obrat sledovaných firem před prohlášením úpadku 25
Graf 2: Přehled incidenčních sporů v prováděném výzkumu 26
Graf 3: Počet dnů od návrhu po rozhodnutí o úpadku / Počet dnů od návrhu po ukončení insolvenčního řízení 27
Graf 4: Počet dnů od návrhu po rozhodnutí o úpadku / Počet dnů od návrhu po ukončení insolvenčního řízení – minimální, maximální, průměrné hodnoty a jejich medián ... 28
Graf 5: Struktura věřitelů a podíl zajištěných věřitelů na celkovém počtu věřitelů u subjektů prováděného výzkumu 30
Graf 6: Přehled počtu věřitelů - minimální, maximální, průměrné hodnoty a jejich medián 30
Graf 7: Přehled výše pohledávek jednotlivých subjektů prováděného výzkumu 31
Graf 8: Přehled výše pohledávek jednotlivých věřitelů - minimální, maximální, průměrné hodnoty a jejich medián 32
Graf 9: Přehled % podílu zajištěných pohledávek na všech pohledávkách 32
Graf 10: Přehled způsobů zpeněžení majetkové podstaty 33
Graf 11: Přehled příjmů majetkové podstaty celkem 34
Graf 12: Přehled celkových nákladů na pohledávky za majetkovou podstatou 35
Graf 13: Přehled čistých výtěžků zpeněžení pro věřitele 36
Graf 14: Procentuální podíl čistého výtěžku na příjmech majetkové podstaty 37
Graf 15: Míra uspokojení jednotlivých skupin věřitelů 38
Graf 16: Míra uspokojení jednotlivých skupin věřitelů – minimální, maximální, průměrné hodnoty a jejich medián 38
Graf 17: Přehled výší odměn insolvenčních správců včetně DPH 40
Graf 18: Přehled výší odměn insolvenčních správců včetně DPH – minimální, maximální, průměrné hodnoty a jejich medián 41

Seznam obrázků

Obrázek 1: Průběh insolvenčního řízení 9

Obrázek 2: Schéma postupu uspokojování pohledávek v insolvenčním řízení 22

Obrázek 3: Test o nulovosti korelačního koeficientu – Vliv délky insolvenčního řízení na uspokojení zajištěných věřitelů 42

Obrázek 4: Test o nulovosti korelačního koeficientu – Vliv délky insolvenčního řízení na uspokojení nezajištěných věřitelů 43

Obrázek 5: Test o nulovosti korelačního koeficientu – Vliv počtu věřitelů na délku insolvenční řízení 44

Obrázek 6: Přehled firem dle jejich pořadí v jednotlivých charakteristikách insolvenčního řízení 48

Příloha: Celkové výsledky výzkumu

Název společnosti	Obrat před úpadkem	Incidenční spory	Z toho vyřešených incedenčních sporů	Počet dnů od podání návrhu po rozhodnutí o úpadku	Počet dnů od podání návrhu do ukončení insolvenčního řízení
SALEZA, a.s.	7 828 142 000 Kč	140	137	71	
MORAVIA ENERGO, a.s. "v likvidaci"	4 682 864 000 Kč	4	4	2	1605
Tabák Plus, spol. s r.o.	2 542 818 000 Kč	8	1	36	
FINCOM UNIVERSAL a.s.	2 134 367 000 Kč	0	0	111	481
SH COVERLAND s.r.o.	1 302 521 000 Kč	0	0	132	
Papírny Vltavský mlýn, a.s.	1 002 873 000 Kč	7	7	3	1780
AGRIGAL s.r.o. v likvidaci	930 000 000 Kč	0	0	58	566
Střekov Fatty Acids, a.s.	916 345 000 Kč	1	1	55	
MERKUR INTERNATIONAL PRAHA, spol. s r.o.	865 941 000 Kč	1	1	25	1424
A.M.T. Group a.s.	813 965 000 Kč	0	0	69	1474
L & C co., s.r.o.	787 705 000 Kč	0	0	72	1599
EUROESTER s.r.o.	778 703 000 Kč	0	0	48	
CE WOOD - doprava, a.s. v likvidaci	772 000 000 Kč	0	0	30	1214
PLUS OIL, a.s. " v likvidaci "	750 000 000 Kč	2	1	225	
CTJ, a.s.	574 346 000 Kč	12	12	160	2313
Immo Industry Czech s.r.o.	549 083 000 Kč	4	4	119	2760
Karlovarský porcelán a.s.	539 075 000 Kč	0	0	22	1788
AGRI FAIR s.r.o.	439 154 000 Kč	1	1	35	2061
Delpharmea Nutraceuticals, a.s.	414 566 000 Kč	6	6	103	2514
SATLANSYS, s.r.o.	400 000 000 Kč	0	0	180	1124
ASTRIC spol. s r.o.	400 000 000 Kč	11	11	31	1676

Název společnosti	Počet věřitelů	Z toho zajištěných	Výše pohledávek věřitelů	Z toho výše pohledávek zajištěných věřitelů	Z toho výše pohledávek nezajištěných věřitelů
SALEZA, a.s.	2205	2	22 061 739 189 Kč	4 409 645 938 Kč	17 652 093 251 Kč
MORAVIA ENERGO, a.s. "v likvidaci"	152	3	4 318 680 129 Kč	180 727 000 Kč	4 137 953 129 Kč
Tabák Plus, spol. s r.o.	62	1	657 597 693 Kč	174 973 312 Kč	482 624 381 Kč
FINCOM UNIVERSAL a.s.	16	0	209 121 424 Kč	0 Kč	209 121 424 Kč
SH COVERLAND s.r.o.	4	0	153 304 585 Kč	0 Kč	153 304 585 Kč
Papírny Vltavský mlýn, a.s.	70	1	1 004 845 541 Kč	40 353 781 Kč	964 491 760 Kč
AGRIGAL s.r.o. v likvidaci	4	0	3 781 336 Kč	0 Kč	3 781 336 Kč
Střekov Fatty Acids, a.s.	37	0	190 630 471 Kč	0 Kč	190 630 471 Kč
MERKUR INTERNATIONAL PRAHA, spol. s r.o.	7	0	56 134 373 Kč	0 Kč	56 134 373 Kč
A.M.T. Group a.s.	23	0	214 770 670 Kč	0 Kč	214 770 670 Kč
L & C co., s.r.o.	7	0	274 093 608 Kč	0 Kč	274 093 608 Kč
EUROESTER s.r.o.	3	0	29 772 617 Kč	0 Kč	29 772 617 Kč
CE WOOD - doprava, a.s. v likvidaci	39	0	48 060 134 Kč	0 Kč	48 060 134 Kč
PLUS OIL, a.s. " v likvidaci "	52	6	280 220 716 Kč	11 763 284 Kč	268 457 432 Kč
CTJ, a.s.	17	3	90 432 293 Kč	8 861 368 Kč	81 570 925 Kč
Immo Industry Czech s.r.o.	2	0	33 234 922 Kč	0 Kč	33 234 922 Kč
Karlovarský porcelán a.s.	2	0	147 477 838 Kč	0 Kč	147 477 838 Kč
AGRI FAIR s.r.o.	65	3	58 556 502 Kč	37 310 105 Kč	21 246 397 Kč
Delpharmea Nutraceuticals, a.s.	133	0	358 240 473 Kč	0 Kč	358 240 473 Kč
SATLANSYS, s.r.o.	8	0	34 770 359 Kč	0 Kč	34 770 359 Kč
ASTRIC spol. s r.o.	122	2	254 483 985 Kč	45 115 728 Kč	209 368 257 Kč

Název společnosti	Výše uspokojení zajištěných věřitelů	Výše uspokojení nezajištěných věřitelů	Příjmy majetkové podstaty celkem	Celkové náklady na pohledávky (výdaje) za majetkovou podstatou	Celkem čistý výtěžek zpeněžení pro věřitele (zajištěné i nezajištěné)
SALEZA, a.s.	1 362 496 421 Kč	2 488 619 055 Kč	3 925 187 302 Kč	344 616 048 Kč	3 580 571 254 Kč
MORAVIA ENERGO, a.s. "v likvidaci"	115 349 912 Kč	376 395 210 Kč	637 200 938 Kč	103 300 175 Kč	533 900 763 Kč
Tabák Plus, spol. s r.o.	78 761 021 Kč	25 795 250 Kč	114 122 626 Kč	7 029 512 Kč	107 093 113 Kč
FINCOM UNIVERSAL a.s.	0 Kč	0 Kč	0 Kč	50 000 Kč	0 Kč
SH COVERLAND s.r.o.	0 Kč	0 Kč	62 787 Kč	90 613 Kč	0 Kč
Papírny Vltavský mlýn, a.s.	38 781 986 Kč	16 477 397 Kč	72 702 648 Kč	16 447 291 Kč	56 255 357 Kč
AGRIGAL s.r.o. v likvidaci	0 Kč	499 567 Kč	683 663 Kč	184 096 Kč	499 567 Kč
Střekov Fatty Acids, a.s.	0 Kč	178 531 Kč	558 181 Kč	379 649 Kč	178 531 Kč
MERKUR INTERNATIONAL PRAHA, spol. s r.o.	0 Kč	7 225 805 Kč	21 442 233 Kč	12 627 503 Kč	8 814 729 Kč
A.M.T. Group a.s.	0 Kč	0 Kč	326 392 Kč	272 064 Kč	54 328 Kč
L & C co., s.r.o.	0 Kč	260 798 Kč	380 026 Kč	119 228 Kč	260 798 Kč
EUROESTER s.r.o.	0 Kč	0 Kč	0 Kč	54 585 Kč	0 Kč
CE WOOD - doprava, a.s. v likvidaci	0 Kč	1 862 368 Kč	3 042 930 Kč	1 180 561 Kč	1 862 368 Kč
PLUS OIL, a.s. " v likvidaci "	5 569 217 Kč	10 422 445 Kč	19 933 905 Kč	3 942 239 Kč	15 991 666 Kč
CTJ, a.s.	8 861 368 Kč	8 932 385 Kč	23 993 017 Kč	6 100 226 Kč	17 892 790 Kč
Immo Industry Czech s.r.o.	0 Kč	6 893 177 Kč	9 216 078 Kč	2 322 901 Kč	6 893 177 Kč
Karlovarský porcelán a.s.	0 Kč	30 956 062 Kč	335 695 267 Kč	304 739 205 Kč	30 956 062 Kč
AGRI FAIR s.r.o.	6 276 329 Kč	0 Kč	8 931 648 Kč	2 655 319 Kč	6 276 329 Kč
Delpharmea Nutraceuticals, a.s.	0 Kč	0 Kč	5 187 601 Kč	5 187 601 Kč	0 Kč
SATLANSYS, s.r.o.	0 Kč	0 Kč	50 448 Kč	105 705 Kč	0 Kč
ASTRIC spol. s r.o.	45 039 612 Kč	4 246 828 Kč	76 735 170 Kč	24 731 138 Kč	52 004 032 Kč

Název společnosti	Zbývá vyplatit	Míra uspokojení zajištěných věřitelů	Míra uspokojený nezajištěných věřitelů	Způsob zpeněžení majetkové podstaty	Výše odměny insolvenčního správce (s DPH)
SALEZA, a.s.	50 455 166 Kč	31%	14,1%	Prodej podniku jedinou smlovou	46 636 736 Kč
MORAVIA ENERGO, a.s. "v likvidaci"	42 155 642 Kč	64%	9%	Přímý prodej mimo dražbu	16 006 215 Kč
Tabák Plus, spol. s r.o.	2 536 842 Kč	45%	5%	Přímý prodej mimo dražbu	7 029 512 Kč
FINCOM UNIVERSAL a.s.	0 Kč	0%	0%	N/A	50 000 Kč
SH COVERLAND s.r.o.	0 Kč	0%	0%	N/A	54 450 Kč
Papírny Vltavský mlýn, a.s.	995 973 Kč	96%	2%	Přímý prodej mimo dražbu	1 205 160 Kč
AGRIGAL s.r.o. v likvidaci	0 Kč	0%	13%	N/A	110 778 Kč
Střekov Fatty Acids, a.s.	0 Kč	0%	0%	Přímý prodej mimo dražbu	210 100 Kč
MERKUR INTERNATIONAL PRAHA, spol. s r.o.	1 588 924 Kč	0%	13%	Přímý prodej mimo dražbu	2 988 769 Kč
A.M.T. Group a.s.	54 328 Kč	0%	0%	N/A	54 834 Kč
L & C co., s.r.o.	0 Kč	0%	0%	Veřejná dražba	57 831 Kč
EUROESTER s.r.o.	0 Kč	0%	0%	N/A	54 450 Kč
CE WOOD - doprava, a.s. v likvidaci	0 Kč	0%	4%	Veřejná dražba	424 684 Kč
PLUS OIL, a.s. " v likvidaci "	4 Kč	47%	4%	Přímý prodej mimo dražbu	2 100 421 Kč
CTJ, a.s.	99 037 Kč	100%	11%	Přímý prodej mimo dražbu	1 943 220 Kč
Immo Industry Czech s.r.o.	0 Kč	0%	20,7%	Přímý prodej mimo dražbu	1 604 469 Kč
Karlovarský porcelán a.s.	0 Kč	0%	21,0%	Přímý prodej části podniku mimo dražbu	10 335 378 Kč
AGRI FAIR s.r.o.	0 Kč	17%	0%	Přímý prodej mimo dražbu	155 654 Kč
Delpharmea Nutraceuticals, a.s.	0 Kč	0%	0%	Přímý prodej mimo dražbu	775 242 Kč
SATLANSYS, s.r.o.	0 Kč	0%	0%	N/A	50 000 Kč
ASTRIC spol. s r.o.	2 717 592 Kč	99,8%	2%	Přímý prodej mimo dražbu	3 288 287 Kč